T a r t a l o m j e g y z é k

Bevezető oldal	2
1. Óvoda adatai	3
1.1. Személyi feltételek	4
1.2. Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kulcs- tartalmai	5
1.3. Tárgyi feltételek	5
2 . Az óvoda nevelési programja	7
3. Alapelvek – célkitűzések – gyermekkép – óvodakép	8
3. 1. Óvodaképünk	8
3. 2. Gyermekkép	9
3. 3. Pedagóguskép	9
4. Az egészségnevelés és környezeti nevelés elvei	10
4.1 Egészséges életmód alakítása	10
4.2 Érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása	10
4.3 Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	10
5. Az óvodai élet tevékenységformái, és az óvodapedagógus feladatai	12
5.1 Játék	12
5.2 Verselés, mesélés	14
5.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	15
5.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	16
5.5 Mozgás	17
5.6 A külső világ tevékeny megismerése	18
6. Környezetvédelem	19
6.1 Környezetalakítás	19
7. Munka jellegű tevékenységek	19
7.1 A tevékenységekben megvalósuló tanulás	21
8. Az óvodai élet megszervezése	22
8.1 Hetirend javaslat	22
8.2 Napirend javaslat	22
9. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése	23
9.1 Beilleszkedési Tanulási és Magatartás zavarokkal küzdő gyermekek	23
9.2 Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése-fejlesztése	24
9.3 Kivételes képességű gyermekek, tehetségígéretek	24
9.4 A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	24
10. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	24
10.1 Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált óvodai nevelése	24
10.2 Pedagógiai munka kiemelt területei	25
10.3 Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel	25
10.4 Óvoda-iskola átmenet támogatása	25
10.5 A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	27
11. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái	27
11.1 Az óvoda kapcsolatai	27
12. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére, fejlettségi állapotmérések	30
13. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek	31
13.1 Alapelveink	31
13.2 Néphagyomány ápolás, népszokások	31
14. Dokumentációs rendszerünk	33
15. Mellékletek	33

„A gyökerek persze nem látszanak,
de tudod azok tartják a fát…”
/görög költő/

Bevezető

Óvodánk egy nevelési intézmény, amely három épületben működik. Kiindulási pontjaink, alapelveink, nevelésfilozófiánk azonos.
Hirdetjük a gyermekközpontú, szeretetteljes, családias óvodai légkört.
Hangsúlyozzuk a gyermekek testi – lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését és a szocializáció minél teljesebb kibontakoztatását a családi neveléssel együtt.

Programunk tartalmazza azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődésének elősegítését.

- A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet…
- A szülő, a gyermek és a pedagógus együttműködésének formáit, továbbfejlesztésének lehetőségeit.
- Az etnikai kisebbség óvodai nevelésével összefüggő feladatokat.

A néphagyományőrző programot azért választottuk, mert nevelőtestületünk feladatának tartja lakóhelyünk szokásainak, hagyományainak, kulturális értékeinek összegyűjtését, megőrzését és továbbadását a jövő számára.

Arra törekszünk, hogy a néphagyományokon illetve a gyerekeken keresztül szorosabb, mélyebb kapcsolat alakuljon ki a családdal.

Óvodai pedagógiai program

1. Óvoda adatai

Intézmény:
Varga Domokos Általános Művelődési Központ
Napközi Otthonos Óvodája
Kunszentmiklós, Damjanich utca 7.

Az óvoda fenntartója:
Kunszentmiklós Város Önkormányzat
6090 Kunszentmiklós, Kálvin tér 12.
Tel.: 06-76-551-010

Az óvodai pedagógiai program törvényi és jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet

Telephelyek:

1. **Napköziotthonos óvoda (Pöttömpark)**
   6090 Kunszentmiklós, Új-temető u. 15/D
   Te.: 06-76-351-412

2. **Napköziotthonos óvoda (Csicsergő)**
   6090 Kunszentmiklós, Damjanich u. 22.
   Te.: 06-76-351-946

3. **Napköziotthonos óvoda (Hétszínvirág)**
   6090 Kunszentmiklós, Gárdonyi G. u. 36.
   Te.: 06-76-351-758

Alapító okirat száma: **2/2015**

Intézményegység – vezető neve: Csákai Lászlóné
Intézményegység – vezető helyettes neve: Szabó Zoltánné

Munkaközösség vezetők:

- Sértő Róbertné
- Pártainé Áipli Erika
- Fehér Lajosné

.

1.1 Személyi feltételek

- **A nevelési-oktatási intézményekben alkalmazott vezetők kötelező létszáma**
  - Intézményegység vezető: 1 fő
  - Intézményegység vezető-helyettes: 1 fő
- A nevelési-oktatási intézményekben pedagógus-munkakörökben dolgozó pedagógus heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (a továbbiakban: kötött munkaidő:(8) Óvodában a kötött munkaidőt a gyermekekkel való közvetlen, teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozásra kell fordítani
- A nevelő- és oktatómunkát közvetlenül segítő alkalmazottak finanszírozott létszáma
  - Óvodatitkár: 1 fő
  - dajka óvodában csoportonként: 1 fő
  - gondozónő és takarító telephelyenként: 1 fő
  - pedagógiai asszisztens 3 óvodai csoportonként: 1 fő
  - óvodapszichológus: 0.5
  - rendszergazda intézményenként: 1 fő

Nyitvatartási idő: 6 -17 óráig /11 óra/
Óvodánkban összesen dolgozik: 35 fő
Férőhelyek száma: max. 282 fő
Óvodai csoportok száma: 11
Csoportszervezés: heterogén, homogén
Beírt gyereklétszám – csoportonként: átlagosan 27 fő
Új-temető utca : 5 csoport
Damjanich utcai óvoda: 3 csoport
Gárdonyi utcai óvoda: 3 csoport
Óvodavezetők száma: 1 fő intézményegység – vezető
1 fő intézményegység-vezető helyettes
3 fő munkaközösség– vezető
Dajkák létszáma: 11 fő
Pedagógiai asszisztens: 3 fő
Gondozó,takarító: 3 fő
Munkarend: óvónők: de: 7 – 13:30
du: 10:30 – 17 óra
Ügyeleti rend: Óvónői ügyelet. 6 – 7 óráig
Óvodánként 1 fő
Délután, alvás időszaktól összevonás van.
Pedagógusok végzettsége megfelel az előírásoknak
Létszám: 18 fő
Főiskolát végzett: 12 fő
Felsőfokú óvónőképzőt végzett: 5 fő
Szakközépiskolát végzett óvónő: 1 fő
Szakvizsgázott óvodapedagógus /vezetőképző/: 5 fő
Fejlesztőpedagógiát végzett: 2 fő
Szakmai felkészültség: jó és folyamatosak a képzések.
A néphagyományőrző program fejlesztése érdekében 7 fő elsajátította a „Hivatás és mesterség” c. 120 órás tanfolyamot.
Kompetencia alapú nevelési program bevezetése érdekében 4 fő vett részt 120 órás továbbképzésen

1.2 Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kulcs- tartalmai

- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.
- Az óvodapedagógus jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek
- A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés célkitűzéseit.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel

1.3 Tárgyi feltételek

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kulcs- tartalmai:

- Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.
- Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.
- A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó
- Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket, számukra hozzáférhető módon és a biztonságágukra figyelemmel kell elhelyezni.
- Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Óvodánk csoportszerkezete: vegyes illetve homogén

Óvodánk épületeinek fő jegyei:

Damjanich utcai óvoda:

Felújításra szoruló régi épület, tágas, újrafásított udvarral /3 csoport/
2 csoportszobája 4x5 m-es /kicsi/
1 csoportszoba 4x7 m-es /jó nagy, de sötét/
Előszobái kicsik, konyha – tálaló szintén.
Egy óvónői szoba, galériával bővítve fejlesztő és öltöző egyben (funkciónként szeparálva, átrendezve)
Berendezése felújításra szorul, (székcsere, ágycsere, gyermeköltözők).
Csoportszobák galériákkal bővítettek.
Udvari eszközünk: uniós követelményeknek megfelelőek.

Gárdonyi utcai óvoda:

Családi házból lett kialakítva 1965-ben.
1971-ben egy csoportszoba bővítésével vált 3 csoportos óvodává. Mind a 3 terem világos, 2 mérete kicsi.
Előszobák kicsik. Egy óvónői szoba, fejlesztő és szertár egyben.
Egy melegítő konyha.
Csoportszobák berendezése a programnak megfelelően alakult. Új bútorzat, egyéb felszerelések ismét szükségesek. Galériákkal bővített.
Minden évben javításra szoruló épület.
Udvara szépen kialakított, rendezett, fás, füves, jó nagy területtel.
Udvari eszközök az Uniós követelménynek megfelelőek.
2014-ben teljes felújítás volt.

Új-temető utcai óvoda:

1977-ben épült, 4 csoportos, egy emeletes épület.
4 csoportszobája 6x7 m^2-es, napfényes, tágas.
Egy fél csoportszoba az óvónői szobából lett kialakítva még 1981-ben.
Udvara ideális, füves, fás, bokros, 3 homokozó, uniós elvárásnak megfelelő mászókák szolgálják gyermekeink kinti életét.
A Vizes blokk, fűtéskorszerűsítés illetve szigetelés pályázat útján lesz felújítva. Mellékhelyiségek, szertárak, raktárak, iroda, konyha, tálaló.

Az óvodának a program céljaihoz rendelt eszközrendszere:

- Játéktevékenység eszközei:

A költségvetésből nem tudunk összeget fordítani játékeszközök beszerzésére.
A csoportokban csak az alapvető játékeszközöket tudjuk biztosítani, azt is a szülők általi támogatásokból, alapítványi pályázatokból.

- Az óvodai tanulás eszközei:

Szülői segítség, pályázat, alapítvány, egyesület útján bővítjük.
Bővíteni kellene a vizuális neveléshez, zenei neveléshez, külső világ tevékeny megismerésének neveléséhez szükséges anyagok beszerzését.

- Mese és szakkönyvellátottság:

Mesekönyv ellátottságunk elég szegényes melyet szintén a szülői támogatásból szerzünk be. Szükség volna szakkönyvekre mellyel folyamatosan bővítenénk.

2. Óvodai nevelési program

Az óvodai nevelésünk célja

Olyan sokoldalú, harmonikus gyermekek fejlesztése, ahol a 3 – 8 éves korú gyermekek érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkörben neveljük.
Sokszínű, változatos tevékenységek biztosításával kötődjenek a nemzetiség értékeihez, figyeljenek a hagyományokra, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékkal. Mindezt az élmény gazdag mindennapok megteremtésével építve a gyermekek tapasztalataira és élményvilágára, változatos tevékenységeken keresztül, eljuttatva őket az egyéni képességeik optimális határához, felhasználva a játék adta lehetőségeket.
Célunk a néphagyomány adta lehetőségeken keresztül a kulcskompetenciák fejlesztése, mely a gyermek mindenekfelett álló érdekét, az életre való felkészítést tartja szem előtt.

Rendszerábránk

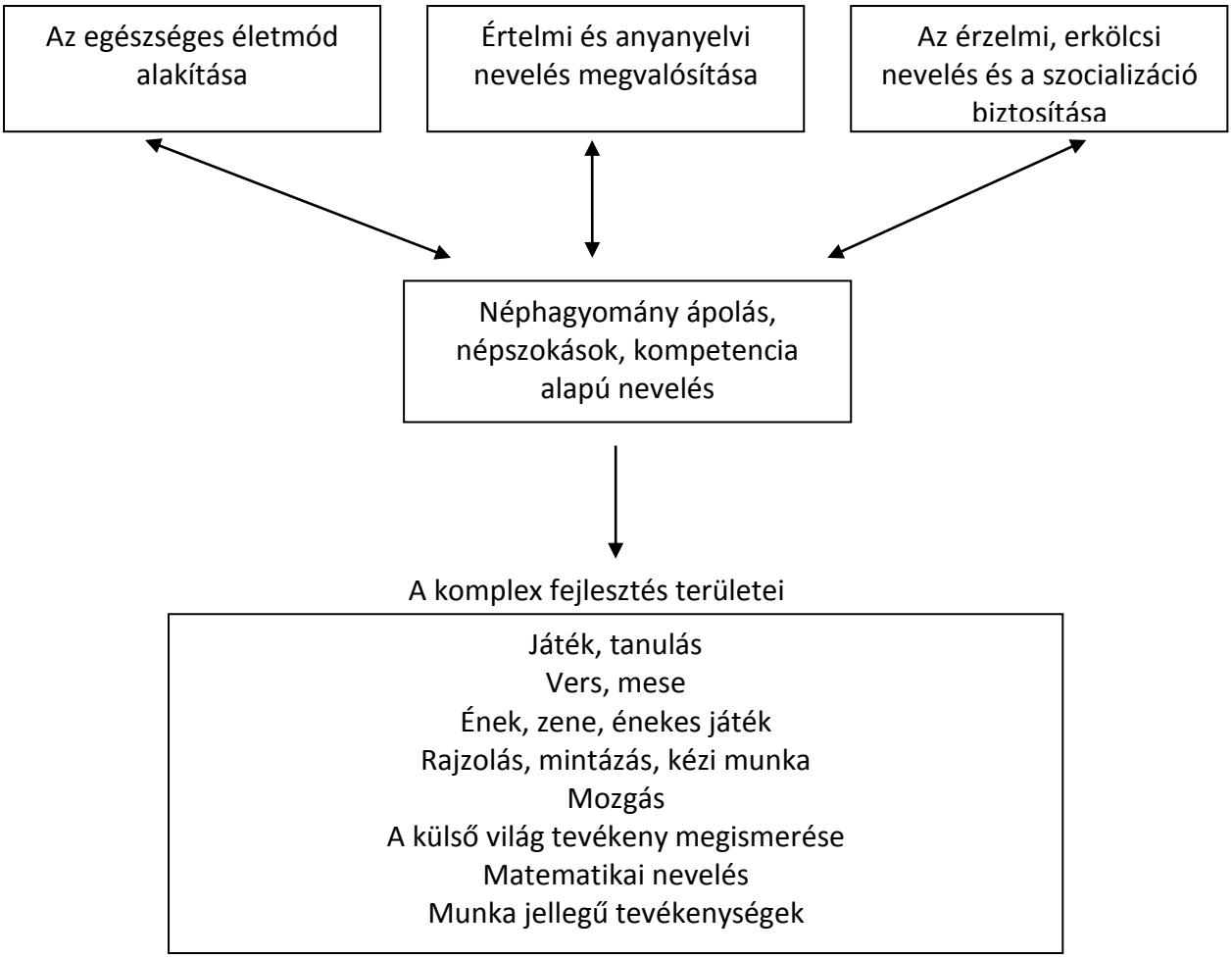

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának irányelvei és a köznevelési törvény elvárásai - A pedagógiai program tartalmi elemei:

- Az óvoda az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján pedagógiai programot készít, vagy az ily módon készített (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 6.§ (1))
- Az óvoda pedagógiai programjának tartalmi elemei (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 6.§ (2))
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló (363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet)

3. Alapelvek – célkitűzések – gyermekkép - óvodakép

3.1. A nevelés alapelvei és célkitűzései – óvodakép

- Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
- A családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.
- Tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja a gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.
- Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei
- A nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és
- képességeinek kibontakoztatását;
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról;
- e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról,
- elérhető közelségbe visszük gyermekeinket az őket körülvevő gazdag világba és megismertetjük a néphagyományokkal és annak ápolásával.
- emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
- A nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére kell irányulnia az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben
- Érvényesülhetnek a különböző - köztük az innovatív - pedagógiai törekvések, megkötéseket csak a gyermek érdekében tartalmaz.
- Lehetővé kell tenni, hogy a gyermek egyházi jogi személy által szervezett hitoktatásban vehessen részt. Az állami és a helyi oktatási-nevelési intézmény nem lehet elkötelezett egyetlen vallás vagy világnézet mellett sem.

A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

- Kapjanak prioritást a gyakorlatközpontú, mindennapi élet természeti és társadalmi környezetből vett tudáselemek
- Érvényesüljön a gyermeki személyiség tisztelete, elfogadása, szeretete, megbecsülése és mindenekfelett álló érdeke.
- A gyermek képességeinek, kompetenciáinak kibontakoztatása, egyénre alapozott fejlesztéssel, komplex neveléssel
- A gyermekek gondozása, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem fegyelembe vételével
- Rugalmas szokásrendszer kialakítása – napirend, heti rend
- A gyerekek egészségének védelme és edzettségének biztosítása, testi szükségletük, mozgásigényük biztosítása
- A játék, mint a gyermek legfontosabb tevékenységformája, a nevelés leghatékonyabb és legfejlesztőbb eszköze, feltételeinek biztosítása
- A gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével a játékfajták tartalmának gazdagítása, kiemelten a népi játékokra
- A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges, esztétikus környezet biztosítása
- Az esélyegyenlőség biztosítása, a nemzeti, etnikai, migráns kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében. Biztosítani kell a multikulturális vagy az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét
- Az integráció, inkluzió elve érvényesüljön a nevelés során
- Az óvónő modellértékű szerepe elengedhetetlen
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetén folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a megfelelő fejlettségi szint.
- A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

3.2 Gyermekkép

Az ember mással nem helyettesíthető (individuum) szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

- A gyermekfejlődő személyiség, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

- Az nevelés gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.
- Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
- Azok a nevelési feladatok, tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését.

3.3 Pedagóguskép

Olyan óvodapedagógusnak érezzük magunkat, akikre a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a gyermekek szeretete, a másság elfogadása, a segítőkészség a jellemző. Munkánk olyan pedagógus személyiséget kíván, aki irányító, segítő, támogató, reflektív, innovatív.
Beállítódásunk, magatartásunk a családi nevelés számára is modellértékű legyen. Modellszerepünkben a beszédnek és az érzelmeknek kiemelkedő szerepe van. Nevelőtestületünkben a pedagógiai megújulásra törekvő, szakmailag jól felkészült óvodapedagógusok dolgoznak, akikre jellemző az önképzés, az innovációra törekvés, a rendszeres továbbképzéseken való részvétel.
Szakmai munkaközösségeink során olyan elemző – feltáró – értékelő munkát végzünk, ahol a feladatokat közös munkában oldjuk meg.
Lényeges a nevelőtestületen belüli együttműködés, a kölcsönös bizalom egymás iránt, a programunk pedagógiai elveinek egységes értelmezése, a közös célok, feladatok vállalásával.
A vezetői menedzsment hatékonysága lemérhető a nevelőközösség állapotán, amelynek alakítása, folyamatos fejlesztése, nevelés az óvodavezető és a munkaközösség-vezetők összehangolt pedagógiai irányításán, kollegalitásán keresztül, valósul meg.
Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai neveléseredményességéhez. Munkájuk nélkül feladatainkat nem tudnánk megvalósítani.
Nevelőmunkánkban fontosnak tartjuk, hogy a munkahelyünkön jól érezzük magunkat, szívesen hajtsuk végre a vállalt feladatokat. Segítséget és biztatást kapjunk munkánk folytatásához.
A fejlődés érdekében az elért eredmények elemzésével, értékelésével kell meghatároznunk a konkrét tennivalókat.

4. Néphagyomány ápolás, népszokások

Óvodánkban az évszakokhoz kapcsolódó ünnepkörök és a jeles napok jelentik az óvodai élet vezérfonalát. Nevelőmunkánk fontos részei az ünnepek sajátos hangulata, a hozzá kötődő hagyományok, szokások felelevenítése. Az ünnepek, a szokások keretet adnak munkáknak. A gyerekek megszokják, hogy a jeles napok ismétlődnek és hogy mindennek meg van a maga ideje. A várakozás, a készülődés fokozza az ünnephez fűződő érzelmeket, belső tartást ad, s ez által teljesedik ki gyermekeink személyisége.

Feladatunknak tartjuk lakóhelyünk szokásainak, hagyományainak, kulturális értékeinek összegyűjtését, megőrzését és továbbadását a jövő számára. Arra törekszünk, hogy a néphagyományokon illetve a gyerekeken keresztül szorosabb, mélyebb kapcsolat alakuljon ki a szülőkkel.

4.1.A néphagyomány és kompetencia fejlesztés tartalma, az egyes tevékenységformákban

A gyermekek fejlesztése komplex tevékenységben valósul meg. Egy - egy tématerv több nevelési területet ölel fel rugalmas időhatárokkal.

Játék
Tanulás
Vers, mese: (népmesék, mondókák, közmondások, találós kérdések)
Ének, zene, énekes játékok: (mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene)
Rajz, mintázás, kézimunka: tárgykészítő népi játékok, szövés, gyöngyfűzés, agyagozás, mézeskalácssütés)
A külső világ tevékeny megismerése: Matematika, találós kérdések, népi jóslások, jeles napok, népszokások, túranapok, gyümölcsnap
Mozgás, mozgásos játékok: (ügyességi és sportjátékok)
Munka jellegű tevékenységek

4.2. A néphagyomány – ápolás jellegzetes tartalmai:

A természet változásait követő ünnepkörök mindig meghatározott mondanivalóval jelennek meg. Minden ilyen alkalmat hosszabb előkészület előz meg, amikor a gyerekek kíváncsiságára építve változatos tevékenységeket biztosítunk. Ez a tevékeny készülődés, tervezgetés teszi az ünnepeket, jeles napokat izgalmassá, örömtelivé és felszabadulttá, amit tevékenyen együtt élünk át. A tartalmi megvalósítást kisebb és nagyobb korosztály szerint csoportosítjuk.

4.3. Óvodánk jeles napjai

Szüret (október 15-től)
Felső Kiskunság, szűkebb hazám- témahét
Karácsonyi projekt (4 hét)
- Adventi készülődés
- Mikulásvárás
- Lucázás
- Karácsonyvárás
Farsang (vízkereszttől hamvazószerdáig)
Én és a környezetem projekt (1 hét)
- Víz világnapja - közösen az általános iskolával
Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)
Anyák napja (május első vasárnapja)
Gyermeknap (május utolsó hét)
Évzáró vagy nagyok búcsúztatása
(A jeles napokon kívül havi bontásban a kalendárium alapján)

A jeles napok megvalósítása az óvónő pedagógiai, módszertani szabadsága és az óvodák helyi adottságainak figyelembevételével eltérő.

5. Az egészségnevelés és környezeti nevelés elvei.

Általános feladatok

5.1 Egészséges életmód alakítása

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;

- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása; a környezettudatos magatartás megalapozása;

megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Feladataink

- A gyermekek gondozása, testi szükségletük kielégítése
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésük elősegítése, mozgásigényük kielégítése
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása és megőrzése
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegség megelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet
- Alvás és pihenésszükségletek kielégítése
- Az óvodai életritmus és a családi életrend közelítésére való törekvés
- Egészségmegőrző szokások megalapozása (túranapok, gyümölcsnapok)
- A kulturált étkezés illemszabályainak elsajátítása
- Öltözködési szokások fejlesztése
- Megfelelő szakember (speciális gondozó, prevenciós és korrekciós, testi-lelki nevelési feladatok ellátására)

A gyermek tevékenységei

- A napi, ill. heti tevékenységek időben azonos rendje, részvétel foglalkozásokon, étkezéseken, sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken, hagyományos ünnepeinken
- A csoportszoba berendezésénél természetes anyagok használata, használati eszközeinek, játékoknak a helye, azok rendben tartása
- Az óvoda egyéb helyiségeinek, berendezési tárgyainak, felszerelésének rendeltetésszerű használata
- A napi tevékenységekhez kapcsolódó eszközök előkészítése és helyretétele, használatuknak megtanulása

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Tudjanak önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodni, fogat mosni, fésülködni, amikor azt szükségesnek érzik
- Önállóan használják a mosdót
- Köhögéskor, tüsszentéskor igényeljék a zsebkendő használatát, helyesen fújják ki az orrukat
- Esztétikusan terítsenek meg és vigyázzanak az asztal rendjére, tisztaságára
- Ismerjék és tudják az evőeszközök helyes használatát
- Tudjanak önállóan szedni az ételből, önteni a folyadékból, eldöntve, hogy mennyit tudnak elfogyasztani
- Önállóan öltözzenek, vetkőzzenek, ruhájukat ki – begombolják, cipőjüket fűzzék, kössék be
- Alakuljon ki bennük a tiszta, esztétikus környezet igénye, vigyázzanak arra
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes

5.2. Egészségfejlesztési program fő feladatai

Törvényi háttér: 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 41.128.129.130.§

Az óvoda az egészségügyi intézményrendszerben

Az élet és az egészség, az embernek semmi mással nem pótolható, alapvető értéka, nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg. Az egészség megszerzése, fenntartása és fejlesztése ezért az egyed, illetve a közösség egész életen át az élethez, a sikeres önmegvalósításhoz és a társkapcsolatokhoz szükséges feladatát képezi. Az ember az egészségét csak folyamatos önkontroll segítségével és az életmódot befolyásoló külső körülmények megfelelő változtatásával képes fenntartani.(Bukovicsné N. J.)
Az óvodai nevelés az egészség fogalmának anatómiai- orvosi meghatározói mellett szociális tényezőket is figyelembe vesz. „Az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota, nem csupán a betegség hiánya…”(Székely 2008.)
Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás elérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik. Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszthető. Gyermekkorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, ezért az óvodai egészségfejlesztés kiemelt terület.(Székely 2003)
Az egészség védelme az egyén és a társadalom érdeke, abban a családnak, az egészségügyi szakszolgálatnak, a köznevelési rendszernek és más érdekelt társadalmi szervezetnek alkotmányos feladata van. (Bukovicsné N. J.)

A gyermek- egészségügyi szakszolgálat

Az óvoda egészségfejlesztő pedagógiai tevékenysége beágyazódik a gyermek -egészségügyi hálózat tevékenységébe. Az egészségügyi ellátást rendelet írja elő, (26/1997. NM sz.) mely rögzíti az óvoda orvosa által elvégzendő feladatokat, továbbá a védőnő által önállóan ellátandó tennivalókat.

- védőnői látogatások:
  - -szomatikus fejlődés ellenőrzése
  - -egészségfejlesztő alapképességek regisztrálása
  - -közegészségügyi helyzet ellenőrzése.
  - -gyermekek előéletének jobb megismerése
  - -szociokulturális helyzetek megismerése
  - -anamnézis- feljegyzések áttanulmányozása
  - -halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének nyomon követése.
- -fogászati szűrések, preventív és terápiás ellátása

Óvodai egészségfejlesztési feladatok

Az óvodai nevelés, az egészség fejlesztésére és az egészségkárosodás megelőzésére irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat a testi (szomatikus), a lelki (értelmi, érzelmi, akarati) és szociális (társas, közösségi) nevelő tevékenységre vonatkozik. Az óvoda nevelési programja az egészségvédelemre és egészségfejlesztésre épül, így az óvodai élet valamennyi szakaszára vonatkozik.
Az óvodai nevelés kulcskompetenciáját az képezi, hogy a napi program minden mozzanatában biztosítottam-e a rám bízott gyermekek életét és egészségét védő és fejlesztő szokások kialakítását.

1. Szomatikus (testi) nevelés feladatai

Minden olyan ápolási, gondozási, esztétikai tevékenység, amely az egész testre, a biológiai szervezetre irányul. Mindennapos óvodai feladat, a személyi higiénére nevelés, az óvoda környezeti tisztántartásának megóvása, a fertőző betegségek és tartási rendellenességek megelőzése.
a.)A személyi és környezeti higiénia fejlesztése
-személyes tisztálkodás
- családtól eltérő lehet
- alapkövetelmény a személyi higiénés felszerelés
- a szeretet teljes légkör, intimitás megőrzése, szükséges helyzetekben.
-környezeti higiénia
- óvoda tisztaságának megóvása, szépítése, virágosítás
- udvar tisztántartása, gondozása
- helységek takarítása
- helyes fűtés, világítás
- megfelelő szellőztetés
- ivóvíz tisztasága
- természet védelme
- hulladékkezelés
-energiával való takarékoskodás
b.) Az egészséges táplálkozás megkedveltetése
Hangsúly, az étkezések lebonyolításán van!
-önkiszolgálással vegyenek részt az előkészítésben
- gyümölcs és zöldségnapok tartása, új ízek megismerésével
- vegyenek részt salátakészítésekben.
c.) Rendszeres mozgás biztosítása
- játékos tevékenységek – mozgásigény kielégítése
- mozgás a szabadban – udvari játékok, munkálatok és szabályai
- mindennapi testnevelés- edzőtevékenység, a mozgás megszerettetése, elemi mozgásformákat tartalmaz.
- testnevelés foglalkozás- heti 1 -2 alkalom korcsoportonként.

2. Pszichohigiénés nevelés feladatai
A lelki egészségvédelem a lelki egészség fenntartásához és a fejlesztéshez szükséges készségek és képességek, kiművelését öleli fel.

Főbb területei:
- egészséges napirend gyakorlása
- hibás viselkedési módok kezelése
- stresszhatások kompenzálása
- magatartások érzelmi vezérlésére való készség alakítása
-gyermekektől érkező segítségkérések megértése, megoldása.

Főbb feladatok:
a.) Beilleszkedési képesség gyakorlása

- csoportba történő beintegrálás
- másság elfogadása
- kedvező társalgási kapcsolat kialakítása
- bizalom a rászorulókkal szemben

b.) Alkalmazkodó képesség fejlesztése
- egészségvédő, szabálykövető, balesetmegelőző magatartás
- udvarias, segítő viselkedés
- betegségviselés

c.) Önismeret, önellenőrzés
- vélemény saját egészségmegőrző magatartásról
- meglévő testi- lelki szükségletek kommunikációja, elemzése

3. Szociális egészség fejlesztési feladatai

E feladat a gyermeket, a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készíti elő és szeretetteljes együttműködésben való részvételre szoktatja.
a.) Esélyegyenlőség biztosítása
- mássággal élő gyermekek elfogadtatása, közösségbe való beillesztése
- élethelyzet javítása sajátos neveléssel
b.) Integráló nevelés követelményeinek teljesítése
- mozgásszervi, érzékszervi fogyatékosok
- szociális hátránnyal rendelkezők
- szakemberek igénybevétele
c.) Sajátos nevelési igényűek egészségfejlesztése
d.) Mozgásszervi fogyatékosok fejlesztése
e.) Értelmi fogyatkozású gyermekek fejlesztése
f.) Autista gyermekkel való bánásmód
g.) Szociális hátrányúak nevelési sajátosságai
h.) Gyermekbántalmazás és agresszió megelőzése
i.) Dohányzás megelőzésének óvodai programja.

Az óvodai egészségfejlesztés hatékonyságának kritériumai:

Ha teljes körű:

-mindegyik fő egészségkockázati tényezőt befolyásolja
-a mindennapi életben folyamatosan és rendszeresen benne van
-minden gyermek és a nevelőtestület minden tagja részt vesz benne
-ha bevonjuk a szülőket és más társadalmi szerveket

5.3 Érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.
Elengedhetetlen: érzelmi biztonság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör

- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én- tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása
- Családtagokkal együtt kapcsolódjanak be jeles napok tevékenységeibe és azok megszervezésébe.
- Alkalmanként vegyenek részt városi rendezvényeken szüleikkel.

Feladataink

- Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége
- Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- Már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék a gyermeket
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- Az óvoda segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, önkifejező és önérvényesítő törekvéseit
- A gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit, fogadja el a különbözőségeket és tisztelje azokat
- Erkölcsi, érzelmi és akarati tulajdonságok fejlesztése. Figyelmesség, egymás segítése, kooperáció, illemtudó viselkedés, udvariasság, (kisfiú – kislány) együttérzés, kitartás, nyíltság, felelősség, feladattudat, szabálykövetés.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő alacsonyabb fejlettségi szinten álló érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket igényel, szükség esetén szakemberek közreműködését vesszük igénybe
- Egymás iránti tolerancia kialakítása, az óvónő engedje, ösztönözze, hogy kimutathassák érzéseiket (pozitív-negatív, helyes-helytelen)
- A gyermek nyitottságára építve segítsük elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt Ismerje szűkebb és tágabb környezetét amely a szülőföldhöz kötődés alapja
- A néphagyomány ápolása a jeles napokon, meghitt együttlétek megszervezése.

Gyermekek tevékenységei

- Legyenek képesek egymással türelmesen együtt játszani, tevékenykedni.
- Alkalmazkodjanak egymáshoz, tartsák be a helyes viselkedés szabályait.
- A játékban és a tevékenységek során segítsék egymást és kisebb társaikat.
- Türelmesen hallgassák végig a felnőtteket és társaikat.
- Tevékenységek során próbálják egyéni fejlettségeikhez mérten önállóan megoldani a feladatot
- Szívesen számoljanak be élményeikről
- Bátran közöljék kéréseiket
- A konfliktus helyzetben próbáljanak megoldást találni
- A baráti csoportok minél hosszabb ideig zavartalanul játszanak együtt.
- A családtagokkal együtt kapcsolódjanak be a jeles napok tevékenységeibe és azok megszervezésébe.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott és érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre
- Óvodáskor végére a gyermek szociálisan éretté válik, képes az együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermekkel egyaránt
- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségleteit
- Igényükké váljon a helyes viselkedés és cselekvés szabályainak betartása.

- Kérés nélkül is segítsenek egymásnak és a kisebbeknek.
- Szeretettel fogadják a csoportba érkező vendégeket.
- Hallgassák meg egymást és felnőtteket.
- Legyenek képesek nyugodtan ülni, a tevékenységeket türelmesen befejezni.
- Szívesen dolgozzanak a közösségért vegyenek részt a jeles napok alkalmával szervezett tevékenységeken.
- Ismerjék el saját hibájukat, a konfliktushelyzetekben tudjanak egyezkedni.
- Tudjanak kezdeményezni.

5.4. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat, fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - a nevelőtevékenység egészében jelen van.
- A nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Az értelmi nevelés további feladatai: a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése.
- Az értelmi fejlesztéshez szükséges optimális, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet és feltételrendszer megteremtése.
- Önállóságuk, alkotóképességük fejlesztése.
- A néphagyományokat beépítjük a kisgyermekek nevelésébe, népi mondókák, népmesék, közmondások és népi játékok tanulásával.

Feladataink: a gyermekek –

- értelmi fejlesztéshez szükséges optimális feltételrendszer megteremtése, ismerkedés a korszerű informatikai eszközök használatával
- ismereteiknek, tapasztalataiknak, értelmi képességeiknek, egyéni sajátosságainak megismerése, figyelembevétele
- értelmi képességeiknek alapozása, fejlesztése
- megismerési vágyaiknak kielégítése
- önállóságuknak elősegítése
- pozitív megerősítések
- spontán szerzett tapasztalataiknak rendszerezése, bővítése
- beszédkedv felkeltése, fenntartása, helyes mintaadás
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése
- Érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás fejlesztése
- A beszédhibák javítása szakember bevonásával történik

A néphagyományokat beépítjük a kisgyermekek nevelésébe (népi mondókák, népmesék, közmondások, népi játékok, stb.)

Gyermekek tevékenysége

- A mindennapi életben, a játékban, munkában, tanulásban szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények eljátszása
- A mozgásos tevékenységben való részvétel
- Az óvodapedagógus által irányított spontán megfigyelések, tapasztalatszerzések, élmények, beszélgetések
- A gyermekek spontán megnyilvánulása
- Verselés, mondókázás, mesemondás, stb.
- Gyermeki kérdések támogatása, gyermek meghallgatása

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- tudják kifejezni magukat
- alakuljon ki a feladattudatuk
- önállóan végezzék el feladataikat
- folyamatosan, egész mondatokban fejezzék ki magukat
- az élet produkálta helyzetekben megfelelően tudjanak eligazodni
- alakuljon ki beszédfegyelmük
- képessé váljanak a kapcsolatteremtésre, együttműködésre
- legyenek ötleteik, elképzeléseik
- fogalmazzák meg gondolataikat, megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni magát
- legyenek képesek kompromisszumot kötni.
- Érthetően, folyamatosan kommunikáljon
- Érzelmeit érthető formában életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni
- Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot
- Tisztán ejti a magán és mássalhangzókat

6. Az óvodai élet tevékenységformái, és az óvodapedagógus feladatai

6.1 Játék

- A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség.
- Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson.
- Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.
- Az óvodában kiemelt a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A játék a gyermek elemi, pszichikus szükséglete, egyben a legfejlesztőbb és legfontosabb tevékenysége, hangsúlyozva a játék önkéntességét, a gyermek önállóságát, kezdeményezését,

aktivitását. A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, ezt az eszközt használjuk a gyermek fejlődésének érdekében. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait a játékban tagolja, így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. A játékra jellemző az izgatottság és az öröm érzése, kísérője a jó hangulat és a könnyedség. A játéknak és a tanulásnak is a gyermek tevékenységi vágya, természetes kíváncsisága, az önállóságra törekvés szándéka az alapja, erre épül a játékba integrált tanulás is.

Célunk, hogy minél sokrétűbb hosszantartó szabadjáték lehetősége, amely egyedülálló a személyiségfejlődés szempontjából. A szabad játék, amely lehetőleg mindennap visszatérő, hosszantartó és zavartalan.

Biztonságos, nyugodt légkört teremtünk, ahol a gyermek, játékigényének megfelelően szabadon választhat és dönthet.

A gyermek játszóhelyeit úgy alakítjuk ki, hogy figyelembe vesszük, hogy az adott korcsoport gyermekei mit szeretnek játszani, illetve mivel szeretnek foglalatoskodni. Állandó és variálható kuckókat és sarkokat hozunk létre. Törekszünk, hogy minél hosszabb és zavartalanabb legyen a játékidő. A reggel kialakuló játéktevékenység folyamatát csak az étkezések, az önkiszolgáló tevékenységek és a pihenés szakítja meg. Olyan esztétikus, tiszta és könnyen elérhető anyagokat, természetes anyagokat, játékeszközöket biztosítunk, amelyek felkeltik a gyermek érdeklődését, kedvet csinálnak a játékhoz. Együtt gyarapítjuk a kincsesláda tartalmát a különböző játékfajtákhoz szükséges kellékekkel. Megteremtve a lehetőséget a játékformákhoz: a gyakorló-, a szimbolikus-szerep-, konstruáló-, és a szabadjátékhoz A játék tartalmának gazdagítása érdekében úgy szervezzük a gyermekek napirendjét, hogy minél több élményhez jussanak a nap folyamán.

Arra törekszünk, hogy hagyjuk a gyerekeket cselekedni, de ha szükség van rá modellnyújtó játszótársak legyünk, a gyermek játékát figyelemmel kísérjük, ötleteket adunk, és ha durvaság adódik, beavatkozunk. Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítást. Az óvodában fontos a szabadjáték túlsúlyának érvényesülése.

Szemléletünk jellemzői, hogy elsősorban a jót látjuk meg minden gyerekben, a játék során is mindig a pozitív megnyilvánulásaira építünk.

Óvodásaink képességeinek kibontakoztatását minden eszközzel biztosítjuk, éppen ezért minden apró sikerének, fejlődésének örülünk.

Ösztönözzük őket a választott tevékenységek megismétlésére és az újrapróbálkozásra.

A gyakorlójáték során lehetőséget adunk, hogy önállóan próbálkozzanak a játékeszközök rendezgetésével földön, asztalon és az udvaron, hogy alkalmuk legyen újabb ötletek kitalálására.

A finom mozgások elemeit különféle változatokban próbálhassák ki, gyakorolhassák, még biztosabban bánjanak az összerakható, szétszedhető játékokkal. Eközben fejlődnek érzékszervei: gyakorolják a látást, hallást, tapintást, mozgásuk összerendezetté válik. A hangok ismételgetése pozitív élményeket vált ki, ami elősegíti a beszédkészségük fejlődését.

Már a legkisebbeknél is megjelenik a szimbolikus szerepjáték, amikor valamilyen szerepet magukra vállalnak a gyerekek. Megteremtjük azokat a lehetőségeket, amelyekben kijátszhatják pozitív és negatív élményeiket is. A gyerekek játékát figyelemmel kísérve, a szituációtól függően bekapcsolódunk és segítjük a „minta” helyzetek alakulását. A szerepjáték lényegi sajátossága az utánzás, a szülő és az óvodapedagógus utánozható mintát ad a szerepjátékhoz. A szerepjátékot akkor tekintjük elmélyültnek, ha a gyermekek maguk kezdeményezik, maguk szervezik és osztják fel a szerepeket egymás között. A szerepjáték az önkifejezés, a kommunikáció legfőbb eszköze. Társkapcsolatok, szóbeli megnyilvánulások, párbeszédek, beszédbe való bekapcsolódás mind-mind megjelenik a játék folyamatában. Figyelünk a játék törvényszerűségeire, amelyek más szabályokat is állítanak, a gyermek problémák elé kerül. A szerepjátékban a gyerekek élethelyzeteket alkotnak újra. Ehhez számos eszközre van szükség. Éppen ezért kialakítjuk azt az igényt, hogy alkalomszerűen a gyerekek maguk is készítsenek a játékhoz szükséges eszközöket. Olyan anyagokat biztosítunk ehhez a tevékenységhez, amelyekből egyszerűen, könnyedén barkácsolhatnak kiegészítő kellékeket és a dramatizáláshoz szükséges eszközöket.

Lehetőséget adunk az esztétikai élményt nyújtó irodalmi alkotások eljátszására. Többszöri ismételtetéssel megismertetjük a mese hőseinek tetteit, hangját, mozdulatait. Alkalmat adunk, hogy a gyerekek saját elgondolásuk alapján játszák el az önként kiválasztott darabot.
Érdeklődést felkeltő bábjátékkal kedvet ébresztünk a gyerekekben a bábozáshoz. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a látottakat ők maguk is eljátszhassák, de alkalmat adunk a kedvenc bábok mozgatásának gyakorlására is, ahol maga a mozgás jelent vizuális élményt a gyerekeknek. A szabályjáték lényege, hogy a játék meghatározott szabályok szerint zajlik. Feladatunknak tartjuk az olyan szabályjátékok megismertetését, amelyek az adott csoport fejlettségi szintjének megfelelő, amelynek szabályai könnyen érthetőek és teljesíthetőek. Arra törekszünk, hogy a szabályjátékok elégítsék ki a mozgásigényt és fejlesszék az érzelmi képességeket. Fogadjuk el a gyerekek szabályait, hagyjuk cselekedni saját elgondolás szerint, választani: biztosítsunk önállóságot a szabad kezdeményezésekhez. Ez a gyermekek számára boldogságot ad, személyiségük legteljesebben fejlődik, és önérvényesítési vágyuk kiteljesedik.

A gyerekeket az alkotás öröme ösztönzi a konstruálásra, a valamit létrehozni igénye a kreativitás mellett fejleszti az értelmi és társas képességeket. Éppen ezért elősegítjük, hogy minden gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb építő-elemeket, amelyek segítségével képesek elmélyülten játszani és sikerélményhez jutni.
Az óvoda udvara minden évszakban gazdagon kínálja a változatos játékformák lehetőségét.

Feladataink

- A játék feltételeinek biztosítása
- Az óvónő modellértékű módszereinek alkalmazása, élménynyújtás
- A gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével a játékfajták tartalmának gazdagítása, kiemelten biztosítva a szabadjáték zavartalanságát
    - A beszédkészség – kommunikáció - párbeszéd fejlesztése játék közben
    - Teret adunk egyéni ötleteiknek, kívánságuknak, kreativitásuknak
    - Udvari játék során kihasználjuk az udvar kínálta lehetőségeket
    - Megismertetjük őket a balesetek lehetőségével

Gyermekek tevékenységei

- A játékban fejlődik teljes személyiségük, értelmi képességük
- A játék során, megtanulnak érintkezni másokkal, együttműködni, alkalmazkodni, megtanulják az alapvető erkölcsi normákat, udvariassági szokásokat
- Kialakul a közösségi érzés, a közösségi magatartás, a helyes szociális viselkedés (mások megbecsülése, helyi hagyományok)
- Átélhetik, a sokrétű tevékenységek örömét kiélhetik a megismerési vágyukat, kíváncsiságukat, egyéni érdeklődésüket
- Érzelmeik áthatják, irányítják játékukat, eljátsszák pozitív és negatív élményeiket
- Megtanulják a szabályokat és alkalmazzák azokat
- Szabály és versjátékok szervezésekor megismerhetik saját teljesítő képességüket, kudarctűrő képességük fejlődik
- Gyakorló játék során különböző cselekvéseket, ismereteket szereznek, megismerik a játékszerek használatát

- Szerepjátékuk és szimbolikus szerepjátékuk során a környezet benyomásait képesek egyéni, szubjektív módon újra alkotni, megjeleníteni
- Barkácsoláskor elkészítik a játékhoz szükséges eszközöket
- Dramatizálás során megjelenítik irodalmi élményeiket
- Építő - konstruáló alkotáskor spontán vagy meghatározott céllal hoznak létre különböző tárgyakat, építményeket
- Szabályjáték során képesek a normák betartására
- Énekes, táncos, népi játékok (párcserélő, párválasztó stb.)
- Népszokásőrző, dramatikus játékok (jeles napokhoz kötődő)
- Népi játékszerek készítése (csutkababa, rongybaba, kunyhó)

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyerekek legyenek képesek a szabályokat betartani, a növekvő feszültség és megnyugvás állandó változásai között, késleltetni tudja szükségleteit
- Hozzanak létre olyan játékhelyzeteket, amelyekben élményeik alapján ábrázolnak és a szerepeket, az eszközök kiválasztását is önállóan végezzék el.
- Az ismert meséket szívesen bábozzák és dramatizálják
- Eseteként kezdeményezzenek barkácsolást, amit felhasználnak más játékokban is
- Egyéni ötletek alapján olyan építményeket hozzanak létre, amelyek egyre pontosabbak és kombináltabbak
- A gyakorlójáték csak a konstruáló és a szimbolikus szerepjáték elemeként jelenjék meg
- Váljék igényükké a társakkal való együttműködés, együttjátszás öröme
- Legyenek képesek önállóan megszervezni játékukat és a szabadjáték minél hosszabb ideig kösse le őket

6.2 Verselés, mesélés

- A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja
- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme
- Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.
- A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője

Célja: a gyermeke érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeknek megalapozása, csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

Művészi értékű irodalmi alkotásokkal biztosítjuk az esztétikai élmény mélységét. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Megfelel az óvodáskorú gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, feloldást, megoldást kínál. Mély lélektani igazságuk, anyanyelvi hatásuk miatt a népmese első helyen áll. Többnyire játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, versek fontos eszközei az anyanyelvi nevelésnek, érzéki érzelmi élményeket ad.
A kisebbek versanyagát népi mondókákból, ritmikus, zenei hatású, játékos versekből állítjuk össze. Olyan meséket választunk, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik.

Később már többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, mesék alkotják a gyerekek meséit. Helyet adunk a magyar klasszikusok és a magyar írók modern meséinek is. Megismertetünk a gyerekekkel vidám, humoros verseket, valamint mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó verseit.

A nagyobbak mesetárába már az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb meséken át beépítjük a klasszikus tündérmeséket, a tréfás – és a műmeséket. Meseregényeket olvasunk fel, amit folytatásokban napokon keresztül izgatottan várnak. A gyerekek versanyagát különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal gazdagítjuk. Megismertetünk olyan közmondásokat, amelyeket a környezetükben gyakran hallanak. Lírai verseket mutatunk be, amitől a gyerekek megérzik a költői képek kifejező erejét. Olyan verseket, meséket választunk ki, amelyek közvetítik a környezet megszerettetését, a néphagyomány ápolást, az évszakok szépségét, az aktuális elemeknek megfelelően.

Az óvodába kerülő gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz tapadnak. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőtt ölében, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgathatják. Ez a többször átélt ölbeli játék fizikai kontaktusokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában. Lehetőségeket teremtünk a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. A gyerekekkel együtt sokszor ismételjük az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan rászoktatjuk a gyerekeket a mese figyelmes végighallgatására. Arra törekszünk, hogy a mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a dramatikus feldolgozásnak. Először az óvónők, aztán a nagyobb gyerekek, majd a kicsik fokozatos bevonásával próbáljuk megjeleníteni az egyszerű meséket. A mesehallgatás belső képvilágot jelenít meg.

A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Rövid improvizált jelenetek bemutatásával megismertetjük a bábokat. Párbeszéd formájában előadott rövid jeleneteket és a bábok számát fokozatosan növeljük.

A vers, mese, dramatikus játékhoz csak kellékeket használunk, ami elősegíti képzeleti képek előhívását, a meséhez való erős kötődés kialakulását. A gyerekekkel egyre több alkalommal bábozunk, dramatizálunk.

A gyerekekben kialakul a mese, vers szeretete. Igénylik, izgatottan várják az óvónő meséit. A gyerekek arcán megjelenik a megfeledkező áhitat, figyelő ámulat. Játékukban mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az ismert mondókák, halandzsa szövegű kiolvasók ismételgetése. Az új verseket a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához kapcsolódva választjuk meg. Ebben a korban a gyerekek már segítségünkkel megjelenítik a meséket és az átélt élményeiket, rögtönöznek bábjátékokat.

A délutáni pihenés alatt folytatásos mesét olvasunk a gyerekeknek és lehetőséget adunk a mese önálló befejezésére, új mesék kitalálására.

A meseszereplők jellemző tulajdonságai alapján olyan közmondásokat keresünk, amelyekkel meg tudjuk erősíteni a mese vagy egy – egy szereplő erkölcsi mondanivalóját. A mesélés minden nap megjelenik az óvodában. Minden csoport maga alakítja ki a szimbólumrendszerét a mese hallgatásához.

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallgatást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikulációja, a hangkapcsolatok törvényszerűségei. A gyerekek a mesékből sok új fogalmat ismerhetnek meg. A bábjátékban, a dramatikus játékban a gyerekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

Feladataink

- Derűs, nyugodt, elfogadó, szeretetteljes légkör biztosítása, ahol a gyermek áll a középpontban
- Minden gyermek esetében segítsük az önmagához viszonyított optimális fejlődést
- A gyermek képességfejlesztésének folyamatában megállapítjuk, hogy mely területen fejlett, hol van lemaradása
- Beszédhibát felismerjük, szülővel együttműködve a gyermeket megfelelő szakemberhez irányítjuk
- A gyermek alapos megismerése után játékosan, tevékenységbe ágyazottan, reális sikerélmény biztosításával minden lehetőséget kihasználva fejlesztjük
- A beszéd fonológiai, grammatikai, jelentéstani, valamint motorikus rendszereinek fejlesztése életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével
- A hallási és beszédhallási figyelem és a hallási differenciáló képesség fejlesztése
- Az akusztikus verbális emlékezet fejlesztése
- Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése a beszéden keresztül
- A téri és idői ritmusérzék fejlesztése
- Az anyanyelvi kódok helyes elsajátítása
- A beszéd eszközként való használatának fejlesztése – szókincsfejlesztés
- A beszédkedv felkeltése és megőrzése
- Metakommunikációs elemek jelentésének megismertetése
- Igény kialakítása az irodalmi élményekre, irodalmi fogékonyság megalapozása
- A könyv iránti vonzódás kibontakoztatása és a könyvvel való bánásmód elsajátítása
- A nemzeti identitás megalapozása (anyanyelv révén)

A gyermek tevékenységei

- Beszélgetések a napi tevékenységek során
- Beszédhallás, beszédmegértés és beszédmozgás fejlesztése
- Helyes ejtési gyakorlatok: hangok differenciálása mintakövetéssel, artikulációs gyakorlatok, nyelvtörők, ritmusgyakorlatok, mondókák, versek gyakorlásával, anyanyelvi játékok
- Idő és téri egymásutániság felfogása, felismerésének és kivitelezésének történeti sorba rendezése

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén.

- A gyerekek szívesen ismételgessék a verseket, rigmusokat
- Várják el és igényeljék a mesehallgatást
- Kapcsoljanak ismert irodalmi szöveget adott ünnepi, jeles napi alkalomhoz, az aktuális elemeknek megfelelően
- Tudják a megismert szavak jelentését és megfelelően használják azokat
- Legyenek képesek a hallottak képi megjelenítésére
- Szívesen meséljenek, bábozzanak, dramatizáljanak az óvoda kiscsoportosainak és maguk szórakoztatására is
- Tudjanak meséket, történeteket kitalálni
- A beszéd felszabadul az érzelmek alól, így irányíthatóbbá válik
- Képesek arra, hogy minden hangot helyesen képezzenek és tisztán ejtsenek
- Váljék igényükké a halott irodalmi művek újrahallgatása
- Figyelmesen tudják végighallgatni óvónőjüket, társaikat
- Alkalmazzák a kapcsolatteremtés elemi szabályait

6.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is
- A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Célja: a közös éneklés, a közös játék örömének megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Élmény átadása a gyermek önmaga számára alakítja ki az utat. A zene felszabadít, nem csupán hangulatilag, hanem a fejletlen szunnyadó képességeket is. Én- erőt ad az átélhető öröm élményével vesz körül.

Az óvodai zenei nevelés során megfigyeljük a környezet hangjait. Megismertetjük a gyermekekkel a mondókákat, énekes játékokat, komponált gyermekdalokat. Hangszerek használatával, magyar néptánccal, magyar népi gyermekjátékkal, népdallal segítjük elő a hagyományok megismerését, továbbélését. A zene nem csupán fülünkre hat, hanem átjárja az egész testünket. Gazdagítják a gyermek képzelőerejét, fejleszti beszédkészségét, képalkotó fantáziáját, ízlésre nevel. Ének-zenei tevékenység során a gyermek felfedezi a dallam- ritmus - mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
A szeretet – kapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egy – egy láncszeme az arc, - kéz, - ujj és lovagoltató játék. Álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszható, 4-5 hangból álló énekes játékot játszunk.

A nagyobb gyermekek zenei ismereteit mondókákkal, énekes játékkal bővítjük. Megismertetjük őket a csigavonal, a hullámvonal és a szerepcserére épülő játékokkal. A zenehallgatáshoz olyan műveket válogatunk, amelyek felkeltik a gyermek érdeklődését az értékes zene iránt is. Érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekelünk, de a zenei anyagunkban felhasználjuk más népek dalait is. A mindennapok során különböző tevékenységekhez nyújtunk zenehallgatási élményt. Időnként lehetőséget biztosítunk zenés festésre. Az énekes játékok alkalmasak a gyermek mozgásának fejlesztésére. Az alkalmi dalokat úgy választjuk meg, hogy azokhoz utánzó mozdulatokat, játékokat lehessen kitalálni.

Ha van mód a gyermekeknek, legyen lehetősége hangszeres élőzene meghallgatására (pl: furulya, gitár, citera, szintetizátor). Megismertetünk a gyermekekkel néhány népi ritmushangszert.

Lehetőséget biztosítunk, hogy a különböző tevékenységekhez kapcsolódva mindennapos zenei élményhez jussanak.

A zenei nevelést kötött és kötetlen formában szervezzük. A zenei képességfejlesztést a gyermek egyéni képességeit figyelembe véve tudjuk végezni. Az énekes népi játékokat az udvaron is biztosítjuk a gyermekeknek.

A zene minden tanulási vagy viselkedési terület fejlesztésére jótékony hatással van.

Feladataink

- Fejlesztő, kapcsolatteremtő, önkifejező eszközzé váljon a gyermek fejlődésében
- A gyermeke zenei élményhez juttatása
- Az éneklés, zenélés tevékenységeinek megszerettetése, közös éneklés öröme
- Zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése
- A népi, a műzenei és más népek dalainak, zenéinek megismertetése

- Ünnephez kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése, hagyományok ápolására való törekvés
- Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, kreatív zenei kedv fejlesztése
- Harmonikus, esztétikus mozgás, népi játékok, tánc gyakorlása során
- Közösségi élmények nyújtása énekes népi játékokon, a jeles napokon a családokkal együtt
- Kerettevékenység fontossága, foglalkozás közös mozzanatai kerete adnak (pl: ismert dal, mondóka, névéneklés, új dal tanulás, zenei festés, befejezés)
- A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés , zenélés részévé váljon a gyermekek mindennapi tevékenységének

Gyermekek tevékenysége

- Magyar népi énekes, mozgásos játékok, más népek dalai, játékai
- Egy – és kétszemélyes játékok
- Altatók, hintáztatók, simogatók, hajladozók, höcögtetők, lovagoltatók, tapsoltatók, sétáltatók, táncoltatók stb.
- Körjátékok és dalaik (fogyó és gyarapodó játékok, párválasztók, sor – és ügyességi játékok)
- Magyar népszokások, hagyományok dalai, játékai
- Zenés festés
- Zenehallgatás mozgással
- Aktív improvizáció (a zenét a gyermekek hozzák létre)
- Táncos játékok
- A jeles napokhoz kapcsolódó népszokások

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A zene felülmúlhatatlan élménnyé váljon a gyermekek számára.
- A gyermekek örömmel játsszák az énekes játékokat
- A gyermekek gátlások nélkül egyedül is tudjanak énekelni
- Zenei kíséretre énekeljenek
- Tudjanak élvezettel figyelni a zenehallgatásra
- Különböztessék meg a zenei fogalompárokat
- Érezzék meg az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát
- Törekedjenek a tiszta éneklésre
- Találjanak ki dallamhoz mozgást, játékok
- Alakuljon ki a harmónia, együttmozgás képessége
- A zenei festés igényükké váljon

6.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

- A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget
- Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- A pedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Célja: a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér – forma – szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, kreativitásuk a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

A tevékenység gyakorlásához megfelelő méretű és minőségű eszközöket biztosítunk. A kiválasztásnál szem előtt tartjuk a praktikumot, a célszerűséget és az esztétikumot. Fontosnak tartjuk, hogy a csoportszobában megfelelő hely legyen az alkotó – alakító tevékenységekhez. A gyermekek kényelmesen elférjenek az asztalnál, a játszó gyermekek ne zavarják őket. Nyugodt légkörben tudjanak bekapcsolódni a tevékenységbe, ahol elegendő idejük van az alkotáshoz. Az eszközöknek állandóa helye van, ahol a gyermekek elérik, az egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk ezek használatára. Megtanítjuk őket a különböző eszközök biztonságos használatára. A mindennapi szabad játékban is biztosítjuk a festéshez, rajzoláshoz, mintázáshoz, szövéshez, hajtogatáshoz, ragasztáshoz a feltételeket.

Az óvodánkba kerülő gyermekeknek biztosítjuk, hogy játékosan ismerkedjenek meg az anyagokkal, eszközökkel és a különböző technikákkal. Elindítjuk az esztétikai érzékenységet és értékelő képesség kialakulását. Együtt gyönyörködünk saját és mások alkotásaiban. A tevékenységet a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendeljük. Ezek nem különülnek el egymástól. Lehetőséget adunk az élményeinknek, érdeklődésünknek megfelelő szabad témaválasztásra. A képalakításhoz biztosítjuk a különböző eszközöket, a megfelelő technika lehetőségeket, - festéssel, zsírkrétával, ragasztással, karcolással, nyomattal.

Segítjük a gyermek képalakító képességét a szórt elrendezéstől, a képelemek, a részformák elemeinek egymáshoz rendelésével. Felfedeztetjük a különböző tárgyak formáit, alakzatait, megismertetjük a gyermekeket az anyagok alakíthatóságával.

A nagyobbak alkotó – alakító tevékenységét bővítjük a szükséges eszközökkel: ceruzákkal, krétával, filc és rostirónokkal, fapálcákkal, különböző vastagságú ecsetekkel, spárgával, fonallal, textillel és termésekkel. Segítjük őket, hogy az emberábrázolást, a környezetről, a tárgyakról, cselekményekről szerzett ismereteiket saját elképzelésük alapján jelenítsék meg.

A szándékos képalakító tevékenységüket erősítjük az élményeikhez kapcsolódó megfelelő témákkal és technikai lehetőségekkel. Játékukat maguk által készített eszközökkel bővítik, ösztönözzük őket apró, esztétikus ajándék készítésére.

Kérjük a segítségüket az eszközök előkészítésében, elrakásában. A gyermekek a megismert eszközöket, technikákat (szövés, nemezelés, stb.) bátran használják a képalakító tevékenységükben. Több alkalommal készítünk közös kompozíciókat. Témáikban megjelenítik saját élményeiket, a mesékről, dalokról, ünnepekről és a különböző eseményekről. Ötleteinkkel segítjük őket a játékok, bábok és különböző kellékek készítésében. Az ünnepekhez kapcsolódóan ajándékkal kedveskednek szüleiknek, az óvoda kisebbjeinek és felnőtteinek. Az alkotó – alakító tevékenységhez szüleik segítségével anyagokat gyűjtenek. Közösen tervezzük meg környezetünk alakítását, formálását. Az alkotó munkához szükséges eszközöket, anyagokat előkészítik.

Óvodánkban az alkotó – alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Ebben a szervezeti formában biztosítjuk az egyéni segítségnyújtás lehetőségét, ahol minden gyermek megalkothatja az ajánlott eszközökkel képi – plasztikai elképzeléseit. Megjelenítik saját egyéniségüket, fantázia és élményvilágukat, érzelmeiket, vágyaikat.

Feladataink

- A népi kismesterségek kezdeti megismertetése (szövés, nemezelés, stb.)
- Vizuális tapasztalatok nyújtása életkornak megfelelően és az egyéni fejlettségi szinthez igazodva
- A vizuális jelrendszer megismertetése.
- A vizuális megértés, befogadás megalapozása.
- A képi, plasztikai, konstruáló kifejezőképességek kibontakozása, kreativitás fejlesztése

- A szín és formavilág, térforma gazdagítása, képi gondolkodás fejlesztése
- Egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességének fejlesztése (különböző anyagok és technikák megismertetése).
- Kézmozgások finomítása, finommotorika fejlesztése
- Az alkotás örömének megtapasztalása, fantáziavilág gazdagítása, esztétikai érzékenységük fejlesztése
- Sokféle lehetőség megmutatása a képi-, térbeli megjelenítésére, a komponáló és térbeli tájékozódó, rendező képesség alakítása
- Az íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása.

Gyermekek tevékenységei

- Alak, háttér, keresztezett vonalak felismerése, rejtett forma felismerés, keresztezett formák differenciálása.
- Alakállandóság, formaállandóság, különböző nagyságú formák összehasonlítása.
- Térbeli helyzet, tárgyak szemlélőhöz viszonyított kapcsolatának felismerése
- Térbeli viszonylagosság, két tárgy helyzetének megnevezése, alak kiegészítése és részeg összeillesztése.
- Képalakítás a vizuális elemek használatával.
- Egyszerű természeti és mesterséges formák megfigyelése, ábrázolása.
- Képalakítás saját élmények, emlékezet után.
- Technikák, népi kismesterségek megismerése, kísérletezések (rajzolás, festés, papírragasztás, mintázás, papírhajtogatás, egyszerű nyomhagyások, szövés, nemezelés, vesszőfonás, színek keverése)

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Képalkotásban egyéni módon jelenítsék meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Örüljenek alkotásaiknak és a közösen készített kompozícióknak.
- Téralakításukban, építéseikben bátran, működjenek együtt.
- Tudjanak rácsodálkozni a szépre és gyönyörködni benne.
- Tudjanak kifejezni a képfelületen elemi térviszonyokat.
- Használják a képi kifejezés eszközeit.
- Emberábrázolásukban jelenjenek meg a részformák, egyszerű mozgások.
- Alkossanak képet élmény, emlékezet alapján.
- Megfelelően használják az eszközöket, rendelkezzenek a helyes ceruzafogással.

6.5 Mozgás

- A mozgás meghatározó jelentőségének hangsúlyozása: rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, mozgásos játékok és feladatok
- Az óvodai élet tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek
- Az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.
- Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására

Célja: a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában, az alapvető kulcskompetenciák fejlesztése. Továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamit a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy gyermekeink szabad mozgásvágyát közben megőrizzük.

A mozgás a gyermekek számára életszükséglet, jelentős szerepet tölt be fejlődésükben. Az általános testi képességek fejlődése mellett jelentősen hat az értelmi és szociális képességek alakulására. Az óvodás gyermekek mozgásos tevékenységét, mozgásos játékát, a mozgástér kialakítását, az eszközök kiválasztását mindig a gyermekek életkorához, általános fejlettségéhez, a csoport összetételéhez, a fejlődés üteméhez igazodva tervezzük meg. Ügyelünk a mozgás megfelelő nehézségű összeállítására, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek megfelelő gyakorlatot, de ugyanakkor arra is vigyázunk, hogy képességeiknek teljes bevetését is igényelje, mert így fogják kedvvel végezni, így növeli önbizalmukat. Kialakult gyakorlatunkban; a gyermekek szabad mozgása, játéka és irányított mozgásos tevékenysége során végzünk kiemelt mozgásfejlesztést.

A gyermekek szabad játékában, mozgásában és irányított mozgásos tevékenységében a természetes nagymozgások fejlődésének segítése előtérben áll, különös tekintettel járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás. A csoportszobában, a szabadban egyaránt: a kúszásra, mászásra, bújásra, egyensúlyozásra minden kínálkozó alkalmat felhasználunk, a mozgásteret és az eszközöket ehhez alakítjuk. Az irányított mozgásos tevékenység során fokozatosan alakítjuk ki a biztonságos együttmozgáshoz szükséges alapvető szabályokat, az egymáshoz való alkalmazkodást. Fontos, hogy az egyforma lépésekkel való járást, futást és a menetirány betartását begyakorolják. Ezután jelennek meg a síkban elhelyezett akadályok, vonalak, alakzatok, kéziszerek, alacsonyabb – magasabb, keskenyebb – szélesebb tárgyak. Járás, futás közben történő ki – és megkerülést, ki – és belépést, fel – és lelépést, próbálgatják a gyerekek. Különösen a törzsizomzatot erősítő – csúszással, kúszással, mászással összefüggő gyakorlatokra nagy hangsúlyt fektetünk. A talajon történő gyakorlás után létra falain, rézsútos szeren, szerek alatt átbújva gyakoroltatjuk a gyermekekkel. Megismertetjük őket egyszerű ugrásokkal, ugrásgyakorlatokat előkészítő mozgásformákkal; szökdelések, fel és lelépések, támaszugrások a talajon.

A kézi szerek közül a labdával való gyakorlatok mindig játékot jelentenek, egyszerű labdatechnikai elemek gyakorlása: gurítás, dobás, pattintás. Sokoldalúan használjuk, mert jól fejleszti a gyermek reakcióképességét, ügyességét, gyorsaságát és társra figyelését. Tartásjavító gyakorlatokat alkalmazunk a gerinc deformitás megelőzése érdekében. Az első év játékanyaga jórészt a futójátékok, egyszerű fogógyakorlatok begyakorlásából áll, míg megszokják a mozgásteret, egymás kikerülését és a társakkal való mozgást.

A gyermekek többségének mozgása egyre koordináltabbá, járásuk, futásuk, egyre biztosabbá válik. A nagymozgások fejlesztését bővítjük, nagyobb hangsúlyt helyezünk az egyensúlyérzék fejlesztésére, a szem – kéz - láb összehangolt működését segítő játékra, játékos gyakorlatokra.

Az irányított mozgásos tevékenységet mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal szervezzük meg különböző időkeretekkel.

Lehetőség szerint a gyermekek a természetben fellelhető mozgásokat zenére, szabadon gyakorolhatják (pl.: állatok mozgásának utánzása).

<u>Feladataink</u>

- Az egészséges életmód kialakítására nevelés, mozgáskultúra fejlesztése
- A természetes mozgások alakítása, fejlesztése (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás stb.)
- Testi képességek fejlesztése (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, helyes testtartás, társra figyelés, együttműködés)
- Pozitív személyiségtulajdonságok erősítése, a személyiség akarati tényezőinek alakulása
- Az alkalmazkodóképesség fejlesztése, egészséges versenyszellem alakítása – kudarctűrés
- A térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése, helyzetfelismerés

- Mozgáskoordináció: a szem, kéz, láb koordinációjának fejlesztése.
- A nagymozgások, rugalmasság, egyensúly párhuzamos fejlesztése.
- Testrészek, testséma ismerete.
- Harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulása, kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró és ellen álló képesség fejlődését és az egyes szervek teljesítő képességét
- A vesztibuláris (egyensúlyérzéket befolyásoló) mozgások végeztetése.

Gyermekek tevékenységei

- Játékok: szerep, utánzó, futó, népi, szabályjátékok a szabadban és a csoportban.
- Rendgyakorlatok: egyenes testtartás, vonal és köralakítás, fordulatok meghatározott irányba.
- Gimnasztika, szabadgyakorlatok: kartartások, nyakizom gyakorlatok, kar, láb és törzsmozgások, testhelyzetek, ellenoldaliságban ritmuskeresztezett mozgások, a mozgáskoordináció kialakítása érdekében.
- Koncentrációs mozgásgyakorlatok: kézi gyakorlatok (babzsák, labda, karika, stb.)
- Járások: természetes járás irányváltoztatással, speciális járások, futás egyenes vonalban és irányváltásokkal, lassítás, gyorsítás, versenyfutás.
- Szökdelések, ugrások: helyben és haladva, akadályokon át.
- Dobások, labdás gyakorlatok: labdafogás, labdagurítás, labdavezetés, labda fel és ledobások, labdahajítások.
- Támasz, függés és egyensúlygyakorlatok: talajon (csúszás, mászás, kúszás, egyensúlyozás), padon, zsámolyon, bordásfalon. Gurulások, egyensúlyozás emelt szeren.
- Foglalkozások a szabadban: évszaknak megfelelően, népi mozgásos játékok.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek igényeljék a mozgást, a kedvelt mozgásos játékokat kitartóan végezzék el.
- Térészlelésük, térmélység érzetük, időérzékelésük fejlődésével tudjanak a térben tájékozódni.
- Tudjanak ütemtartással járni, labdát vezetni.
- Az ügyességi játékok, egyéni és csapatjátékok szabályait tartsák be.
- A mozgásfejlődés útját figyelembe véve sajátítsák el a természetes mozgások elemeit.
- Mozgás közben tudjanak irányt változtatni.
- Legyenek képesek sor és köralkotásokra.
- Egyensúlyozzanak egy lábon, valamint különböző szereken, emelt magasságban.
- Tudjanak fél- és páros lábon szökdelni, ugorjanak át kisebb akadályokat.

6.6 A külső világ tevékeny megismerése

- A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti - emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól.
- A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
- A gyermek olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

- A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben alkalmazza.
- Felismeri a mennyiségi alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.
- Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A külső világ tevékeny megismerése az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat, általa a gyermekek az őket körülvevő és tágabb természeti – társadalmi környezetből olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek. Segíti a spontán és az irányítottan szerzett tapasztalatok feldolgozását, fejleszti az értelmi képességeket. Megalapozza a szülőföld, a természet szeretetét, a környezet védő – óvó szemléletét, magatartását. Lehetőséget teremt a környező valóság formáival, mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre.

Fejleszti önismeretét, akaraterejét, kommunikáló és nyelvi kifejező, valamint problémamegoldó képességét. A témákat komplexen dolgozzuk fel, melyek megvalósulása kapcsán a külső világ tevékeny megismerése keretében matematikai, anyanyelvi, irodalmi és vizuális tartalmú tapasztalatokra van lehetőség.

Az óvodában a gyermekek matematikai ismereteiket, tapasztalataikat a játékaikba, mindennapi tevékenységeikbe ágyazva szerzik meg.

Minden érzékszervünket bevonjuk a tapasztalatszerzésbe.

Óvodánkban a matematikai nevelés egyéni és mikro csoportos formában történik. A foglalkozáshoz szükséges eszközök a gyermekek számára elérhető helyen vannak. Sétáink során is tapasztalatot szereznek környezetünk mennyiségi és formai összefüggéseiről, s térbeli viszonyairól. Alakul ítélőképességük, fejlődik tér -, sík -, mennyiségszemléletük.

7. Környezetvédelem

A gyermekek érzelmi kötődésen keresztül jutnak el környezetük megbecsüléséhez és védelméhez. A sokrétű tevékenységek során megtapasztalják munkájuk eredményét, környezetükre való hatását. A gyermekek természethez való kötődését és az élőlények megszerettetését szolgálják azok a valódi történetek is, amiket az óvónő a megfigyelések során elmond. Mindezeket irodalmi, zenei alkotásokkal is színesítheti.

Az óvónő az élővilág sokoldalú megfigyeltetésével, az óvó-védő tevékenység eredményeként a gyerekek emocionális alapokon eljutnak annak belátásához, hogy az élőlényeket óvni, védeni kell.

A népi kismesterségek gyakorlása, a természetes anyagok „közelsége” és a velük való tevékenykedés sajátos élményt és érzelmi többletet jelent a gyermekeknek. A különböző séták, kirándulások, tevékenységek, a megfelelő szokások, szokásrendszerek, magatartási formák kialakítását is szolgálják, amelyek belsővé válása a természetben való kultúrált viselkedést eredményez. Személyiségüket gazdagítva a természetszeretet szükségletként jelentkezik.

Környezetalakítás

Az óvodai környezet alakítása, óvása folyamatos tevékenységet jelent. A gyermekek szívesen részt vesznek a csoportszoba rendjének helyreállításában, átrendezésében, az ünnepek előtti dekorálásokban, díszítésekben. Az óvónő vagy dajka néni által megkezdett munkálatok látványa a gyerekeket követésre készteti. Az udvaron, kertben segítenek, a nagyobbak akár önállóan is részt vesznek különböző tevékenységekben.

Az óvónő megteremti és ötvözi a környezeti nevelés és a néphagyomány ápolás olyan feltétel- és tevékenységrendszerét, amelyben a gyerek egyénileg és közösen éli át a változatos ingereket, újrateremtheti saját környezetét. Egyben megtalálja a kapcsolódási pontokat más tevékenységekkel. Törekszik az élővilág sokoldalú megismertetésére.

Feladataink

A gyerek a hagyományos óvodai ismeretanyagot: a család, az óvodai környezet, az emberi foglalkozások, a közlekedés, az emberi test, a napszakok, az évszakok, az állatok, a növények, stb. egy sajátos hatásrendszerben szerzi meg.

- A természet és a szűkebb lakókörnyezethez való érzelmi viszonyulás alapozása.
- Az élő és az élettelen világ megismertetése, megszerettetése.
- A gyerekekben alapozódjanak meg a környezetharmonikus viselkedéshez szükséges készségek, jártasságok.
- Megismertetni a szülőföldet, az ott élő embereket, a hazai tájat. A helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét
- Az évszakok változásából fakadó a hagyományos népi életmódot utánzó környezetalakító munkálatok
- Termések, gyógynövények gyűjtése az óvoda udvarán és környékén, szüretelések családoknál, befőzések, gyümölcs-szárítások.
- Jeles napok előtti készülések.
- A rendszeres környezetmegismerő séták, tájmegismerő kirándulások.
- Ismeretek szerzése, a magyarság négy őseleme, tűz –víz – föld – levegő témakörökből
- Elegendő alkalom, idő, hely, eszköz biztosítása a spontán és szervezett tapasztalat – és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel biztosítására

Gyermekek tevékenységei

- Ismerkedjenek óvodai környezetükkel, a velük foglalkozó felnőttekkel.
- Ismerkedjenek testükkel, a végtagok érzékszervek funkcióival, ápolásával, az orvos gyógyító munkájával.
- Séták alkalmával gyakorolják a gyalogos közlekedést, figyeljék meg a közlekedési járműveket, nevezzék meg a közlekedési eszközöket.
- Figyeljék meg az évszakokat, az őselemek
- Szerezzenek tapasztalatokat az időjárásról és az öltözködésről.
- Szerezzenek tapasztalatot a gyümölcsökről, virágokról, zöldségfélékről.
- Figyeljék meg az állatokat, növényeket.
- Nevezzék meg környezetük tárgyainak színeit.
- Végezzenek különböző kísérleteket
- Beszélgessenek a családról, a családtagok munkájáról és életmódjáról.
- Ismerkedjenek, figyeljék meg az évszakonként folyó munkálatokat a kertben és a határban.
- Ismerjék az ünnepi készülődés varázsát, különös tekintettel a hagyományőrző jeles napokra.
- A környezet óvása, védelme.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Kötődjenek a természethez kapcsolódó hagyományőrző tevékenységhez.
- A gyermekek tudják lakcíműket, szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket, idejüket.
- Különbséget tudjanak tenni az évszakok között, gyönyörködni a természet változó szépségében
- Ismerjék meg az ősmagyarság négy őselemét, annak hatását, erejét és jelentőségét a mindennapi életben
- A gyerekek ismerjék a környezetükben levő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- Ismerjék a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Gyakorolják az elemi közlekedési szabályokat és azok betartását.
- Ismerjék a közlekedési eszközöket.
- Különböztessék meg a jobbra-balra irányokat, értsék a helyeket kifejező névutókat.
- Ügyeljenek környezetük tisztaságára.

8. Munka jellegű tevékenységek

- A személyiségfejlesztés fontos eszközeként a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutat, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás stb.).
- Aktív tevékenység: a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége
- A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája
- Az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Célunk: A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését. A gyermeke munkajellegű tevékenysége a személyiségfejlesztés fontos eszköze, mely játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutat.

Tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képessége, készségek, tulajdonságok (mint pl. a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége

A gyerekek munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyerekek saját személyük, illetve a csoport érdekében maguk végezhessenek olyan munkát, amelyre képesek. Kezdetben segítséggel, később teljesen önállóan, öntevékenyen végzik ezeket a tevékenységeket. Ügyelünk arra, hogy tevékenységünk minta értékű legyen a gyerekek számára. Értékelésünk mindig buzdító, megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszonyt alakítsunk ki a munkához.

Minden korcsoportnál fontosnak tartjuk az önkiszolgálást, testápolást, öltözködést, étkezést, környezetgondozást.

A gyerekek erejükhöz mérten részt vesznek a csoport rendbetételében (pl.: asztalok átrendezése, szőnyeg felhajtása, stb.). Részt vesznek a játékok összeszedésében, elrakásában. Apróbb feladatokat szívesen vállalnak és elvégzik azt. (pl.: kanál-villa kiosztása, kenyér kínálása, seprű behozatala, stb.).

A gyerekek együtt végzik az alkalomszerű, ismétlődő munkákat, mint a játékok elrakása, csoportszoba átrendezése, tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy mi magunk is példát mutassunk a gyerekeknek. Szívesen segítenek a mosdóban a kicsiknek.

A gyerekek segítenek a szobanövények locsolásában, az élősarok ápolásában, szívesen gyűjtik, bővítik annak „kincseit".

Irányításunkkal madáreleséget készítenek és részt vesznek a madáretetésben. Apróbb megbízatásokat szívesen vállalnak, kért eszközöket behozzák, kiviszik, üzeneteket adnak át.

A gyerekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a munka, amelyet önállóan végeznek. Ízlésesen, esztétikusan terítenek meg, étkezés után segítenek a poharak összeszedésében, asztal letörlésében, terítő összehajtogatásában. A gyakori dicséret, elismerés hatására szívesen vállalnak alkalomszerű munkákat. Segítenek a csoportszoba díszítésében, játékok tisztításában, javításában. Tevékenyen részt vesznek a vitamin és gyümölcssaláták, befőttek, savanyúságok, kompótok készítésében (gyümölcsnap, vitaminnap).

Segítenek a kicsiknek az öltözködésben, cipőhúzásban, ruhájuk rendbetételében.

Az élősarok gondozásában nagyobb önállóságot biztosítunk, ők is ültetnek virágokat, magokat, azokat gondozzák, gyűjtenek terméseket, bogyókat, stb.

Feladataink

- Környezettudatosa viselkedés megalapozása
- Tudatos pedagógiai szervezés
- Gyermekeknek saját magához mérten fejlesztő értékelése
- Közösségi kapcsolatok, kötelességteljesítés alakításának eszköze, saját és mások elismerésére nevelés egyik formája
- A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételeinek biztosítása.
- Természetes anyagok gyűjtése.
- Baráti, egymást segítő kapcsolatok kialakításának segítése, támogatása, együttműködés, egyedül is tevékenykedjen
- Megtanítjuk s gyermekeket a feladatok elvégzésére.
- Megismertetjük velük az adott munka eszközeit, ésszerű használatát, a munka legcélszerűbb fogásait, azok sorrendjét.
- Igyekszünk megteremteni az önálló munkavégzés lehetőségét.
- Biztosítjuk csoportonként változóan az önkiszolgáló és naposi munka feltételeit.
- Megszervezzük a gyümölcsnapokat.
- Minél több tapasztalathoz jussanak, élményeket élhessenek át
- A természetes kíváncsiság kielégítése
- A gyermek érdeklődése, cselekedtetése, előző tudására tapasztalataira épüljön
- Szülő- pedagógus- dajka példája

Nevelés célja: a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása.

Gyermekek tevékenységei

Alkalomszerű munkák:

- Egyszeri, vagy ismétlődő tevékenységek felnőtt segítségével megbízatások önkéntesség alapján.
- Jeles napokra, ünnepekre készülődések (ajándék, díszítő munkák)
- Udvar és teremrendezések

Növények gondozása:

- udvari növények, élősarok gondozása
- megfigyelés tevékenykedtetéssel
- közreműködés növényápolásban felnőtt segítségével
- termések, magvak gyűjtése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek szeressenek közösen dolgozni.
- Örüljenek, ha kötelességüket teljesítették.
- Önállóan, igényesen végezzék a munkát.
- Szívesen vállalkozzanak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen működjenek közre a növények- és állatok gondozásában.
- Örömmel segítsenek a társaiknak.
- Szeretettel készítsenek meglepetést a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak a jeles napok alkalmával.
- Tisztelje környezetét, bátran alakítsa azt

9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

- Jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja
- Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg
- Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése
- Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése
- A tanulás lehetséges formái az óvodában:
    - ✓ utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
    - ✓ spontán játékos tapasztalatszerzés;
    - ✓ cselekvéses tanulás;
    - ✓ a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
    - ✓ az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
    - ✓ a gyakorlati problémamegoldás
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását

Nevelésünkben a játék és a tanulás nem választható el egymástól. A tanulás tágértelmezése kerül előtérbe, miszerint tanulásnak tekinthető mindazoknak a jártasságoknak, készségeknek,

képességeknek a kialakítása, melyek az érzelmi és akarati tulajdonságok fejlődését és a viselkedés alakulását is elősegítik. A játék közben a gyermek problémák elé kerül, feladatokat kap és old meg. Gyakorolja, végiggondolja, hogyan lehet valamit többféleképpen megoldani. Kialakul és fejlődik az önállósága, a feladattudata, a kezdeményező, az alkotó és szervező képessége.

Ebben az életkorban előnyt élvez az utánozásos tanulási forma. Célunk a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása. A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömének átélésére. Fontos, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységi rendszer. A tanulás nem szűkül le ismeretszerzésre, jelen van az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben. Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Cél a cselekvésből kiinduló gondolkodás és a megértésen, tevékenységen alapuló egyéni fejlesztés.

A tanulás nem külön feladat, a teljes óvodai nevelést áthatja, ebben az értelemben az iskola előkészítés nem elkülönülő cél, hanem a teljes óvodában eltöltött időszakot átfogó, folyamatként megoldandó tevékenységként értelmezhető.

10. Az óvodai élet megszervezése

- A napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.
- A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
- A napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.
- Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
- A nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

10.1 Heti rend - javaslat

	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK
Délelőtti játékba integrált tanulás	vers,mese	vers,mese	vers,mese	vers,mese	rajzolás mintázás kézi munka festés

A külső vi- lág tevékeny megismerése	A külső vi- lág tevékeny megismerése	A külső vi- lág tevékeny megismerése gyümölcsnap	mozgás	ének, zene, énekes játék, tánc

10.2 Napirend javaslat

6.00 – 12.00	- Játék a csoportban, illetve a szabadban - Az óvónő által kezdeményezett kötött és kötetlen tevékenységek - Testápolás - Folyamatos tízórai
10.00 – 12.00	- Öltözködés - Séták, túrák, kirándulások - Játék az udvaron
12.00 – 13.00	- Testápolás - Ebéd
13.00 – 15.00	- Mese, pihenés, alvás
15.00 – 17.00	- Játék a csoportszobában, jó idő esetén az udvaron - Testápolás - Uzsonna - Mozgás - Játék

11. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben (363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet VI.5.)

- Tanulási problémákkal küzdő gyermekek
- Magatartászavarok miatt problémás gyermekek
- Kivételes képességű gyermekek, tehetségígéretek
- A nemzeti kisebbségekhez tartozók és a bevándorlók

Szakmai jogszabálysértés, ha az intézmény működése a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve rendelkezéseit sérti. (2011. évi CXC. törvény 21.§ (11))

11.1. Beilleszkedési Tanulási és Magatartás zavarokkal küzdő gyermekek

- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermeket, aki olyan különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít,

- Társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Pedagógiai szakszolgálathoz fordulás érvényesítésének segítését szolgáló eljárás rend :

a.) Az óvoda gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi: értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább félévenként - rögzíti. Rögzíti továbbá a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat. Az eredmények megítélésében és az intézkedések meghatározásában a csoportos óvodapedagógusait szükség szerint a szakszolgálat munkatársai (logopédus, gyógypedagógus, pszichológus) segítik, annak érdekében, hogy a gyermek állapotának és személyes adottságának megfelelő ellátásban részesülhessen.
b) Szükség szerint, de legalább fél évenként a tapasztalatokat a csoportos óvónő megosztja, a szülővel, a szülő számára javaslatot tesz az otthon elvégezhető feladatokra a fejlesztés folyamatosságának érdekében;
c) A pedagógus indokolt esetben kezdeményezi a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét
d) A szakszolgálati javaslat bemutatásától kezdődően a gyermek a délelőtti időszakban a javaslatban foglaltaknak megfelelő gyógypedagógusi fejlesztésben részesül.

11.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése-fejlesztése

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy jogosultságát megállapították.
- A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.
- Fenntartói elvárásoknak eleget téve alapító okirata szerint fogadja azokat a gyermekeket, akik a szakértői bizottság szakvéleménye alapján:

  Mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,

Az óvodai beiratkozáskor szükséges a szakértői bizottság szakvéleményének bemutatása, annak érdekében, hogy számára a megfelelő egyéni fejlesztéshez a szakembert biztosítani tudjuk.

11.3. Kivételes képességű gyermekek, tehetségígéretek

A gyermekek fejlődési lapjában nyomon követhető a kiemelkedő képességű gyermekeknél, hogy számukra is fejlesztő tevékenységeket terveznek az óvónők. Melyekkel ezek a gyerekek további feladatokat kaphatnak képességeik kibontakoztatása céljából.
Az óvoda, a legkisebb szakasznak számít a tehetséggondozás szempontjából. A tehetséges gyermekek gondozásának legfőbb célja a természetes növekedés támogatása, a képességek kibontakoztatási feltételeinek megteremtése, a kíváncsiság fenn tartása, gazdagítás, valamint a szülők támogatásának elérése. A tehetséggondozás nagyon felelősségteljes feladat, megfelelő tapintatot, pontos felkészültséget igényel.
A tehetséggondozás az alábbi területeken valósul meg, amelyek nem különülnek el egymástól, hiszen az óvodában minden fejlesztés komplex megvalósítással történik:

- Mozgásfejlesztés

- Anyanyelvi fejlesztés
- Logikai képességfejlesztés
- Zenei képességfejlesztés
- Vizuális képességfejlesztés

Az óvodai tehetséggondozás klasszikus módjai:
Gazdagítás: A gazdagítás a tehetségmunka alapeszköze, mert a tehetségígéreteknek az adottságaikkal összhangban a tehetségük kibontakoztatásukhoz megfelelő támogatást kapnak. A differenciálás irányulhat:

- Mélységben történő gazdagításra
- Tartalmi gazdagításra
- A feldolgozási képességekre
- A tempóra

Gyorsítás: A gyorsítás lényege, hogy a tehetséges gyermekek gyorsabban fejlődnek, mint a társaik, ezért biztosítani kell a kereteket a számukra, hogy az egyéni tempóban való haladás sikeres legyen. A gyorsításnak sokféle formája alakult ki:
- Korábbi iskolakezdés
- Osztály-átléptetés
- Tanulmányi idő csökkentése

Az óvodai tehetségfejlesztés célja:

A korszerű megközelítés komplex tehetséggondozásban tervez, fontos elemei a következők:

- a tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése
- a tehetséges gyermek gyenge oldalainak kiegyenlítése
- megfelelő légkör biztosítása
- olyan területek támogatása, amelyek a tehetségfejlesztést kiegészítik

Módszertani alapelvek:

- projektpedagógia, differenciáló pedagógia
- kooperatív tevékenységszervezés
- kompetenciafejlesztés

A pedagógus (felnőtt, szülő) a tehetség kibontakozását segítő tulajdonságai

- türelem
- rugalmas gondolkodás
- kreativitás
- önbizalom
- következetesség
- empátia
- humorérzék
- a gyermek iránti tisztelet
- érezze kihívásnak a feladatot, amit egy tehetséges gyermek fejlesztése jelent

11.4. A gyermekek, esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség Kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

11. 5. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A hátrányos és a halmozottan hátrányos gyermekek érdekében tett intézkedésekkel, gyermekközpontúsággal, családorientált szemlélettel, az együttműködések elősegítésével az esélyteremtés növelése, valamint a gyermekek komplex személyiségfejlődésében bekövetkezett pozitív változások elősegítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés
- A mozgás és a sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás- és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét
- A szülőkkel – a gyermeküket is elhanyagoló családokkal való – együttműködésre késztető kapcsolattartás erősítése

A szociális hátrányok enyhítésére tett intézkedések

- Differenciált egyéni fejlesztés
- Egészségnevelés
- Életvezetési tanácsok a családok részére
- A mozgás prioritása a nevelésben
- Tehetséges gyermekek fejlesztése
- Kirándulásokon a részvétel biztosítása
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása

11.6.Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált óvodai nevelése

Szervezési feladatok

- Integrációt elősegítő csoportalakítás: arányos elosztás
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása
- A nevelőtestület együttműködése

Feladata:

- Befogadó környezet biztosítása
- A hátrányok csökkentése, egyénre szabott differenciált fejlesztés
- A veszélyeztetettség csökkentése.
- A családdal, az alapszolgáltatási központtal, a Nevelési Tanácsadó pszichológusával, logopédussal, fejlesztő pedagógussal, a gyermekvédelmi felelőssel együttműködve folyamatosan segíteni személyiségük fejlődését.
- A gyermek egyéni szükségleteinek megfelelő támogatás

- Támogató, meggyőző munka a szülők felé

Az óvodapedagógus feladata:

- A hátrányok ne növekedjenek.
- A fokozott törődés ne megkülönböztetett bánásmódban fejeződjék ki.
- Érzelmi támaszt nyújtó bizalmat sugározzon.
- A gyermek iránti megbecsülés, elfogadó szeretetteljes beállítódással.
- A szülők bizalmának megnyerése, mert a segítség elfogadó és együttműködő kapcsolatban eredményesebb.

12. Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)
- Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia - vizsgálatának) kezdeményezése, megszervezése
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások szervezése; rendezvények látogatása)
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában)

13. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:

- Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)
- Védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás)
- Szakmai szolgáltatók (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása)
- Roma kisebbségi önkormányzat illetve civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés)

14. Óvoda-iskola átmenet támogatása

- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)
- Iskolaválasztás (a kijelölt iskolával, a szabad iskolaválasztással, a halmozottan hátrányos helyzetűek előnyben részesítésével, a sajátos nevelési igényűvé minősítéssel kapcsolatos felvilágosítás, tanácsadás) támogatása
- Az érintett iskolákkal közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása (DIFER 4 éves korban, hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok)
- Után- követés legalább az általános iskola első évében

Óvodánkat a gyermekközpontúság a gyermeki személyiség értékként való kezelése jellemzi. Legeredményesebbek csakis elfogadó, segítő, együttműködő szemlélettel lehetünk. Minden kisgyermek fejleszthető biológiai feltételektől, motiváltságtól, módszerektől, eszközöktől függően. Az iskolába lépés a gyermek életének olyan szakasza, amely nem előzmények nélküli. Az óvodai és családi életben helyet kapott a szabadsághoz való alkalmazkodás. Megélte a játék örömét, önfeledt varázsát, amely előkészíti a tanulásra és az iskolai életre. Formálódnak az iskolai tanuláshoz szükséges alapkészségek és tulajdonságok. Folyamatos megfigyelések, tapasztalatszerzések során képességeik, készségeik fejlődnek mely az iskolába lépés szükségessége.

Nevelési elveink:

- A jó iskola – az óvoda folytatásaként – játszva tanítja a gyermeket, figyelembe véve életkori sajátosságait, érdeklődését.
- A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, a személyiségfejlesztésének színtere
- A játéktanulás, készség és képességfejlesztés leghatékonyabb módja
- Játék a gyermek legelemibb pszichikus szükséglete
- Elfogadó, segítő, együttműködő szemlélet
- Szorosabb kapcsolatot kell kiépíteni óvoda és iskola között
- Óvónők, tanítónők hospitáljanak egymásnál, ismerjék meg munkamódszerét és követelményeit
- Szerezzünk érvényt, hogy az általános iskola első két évét egy egységként kell kezelni, melynek tanítási stílusát az óvodához kell közelíteni

Az óvoda feladata az átmenet megkönnyítésre

Az óvodai nevelés feladata a gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

Az óvodában komplex nevelés folyik, melynek célja a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, kreativitás előtérbe helyezése és a kompetencia érzés kialakítása, fenntartása. A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el, amelyet képes alkalmazni képességei és készségei által. Az óvodai tanulás útja a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás.

- Sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember. Joga van, hogy megfelelő, elfogadó ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön.
- Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítani az óvodának, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik
-- Feladatunk elősegíteni, hogy a gyermek iskolára alkalmassá váljék amennyire, csak lehet, de nem kezeljük őket kis iskolásként.
- A gyermekek szociálisan is éretté váljanak
- Az óvoda vállalása, hogy az óvodás gyermeket iskolára alkalmassá tegye
- A család kötelessége, hogy a gyermekét iskolára késszé tegye

Az iskola feladata az átmenet megközelítésében

- Korai szakaszban a játékosságból minél többet mentsen át
- A kezdeti kudarcot minimálisra kell csökkenteni, mert a sikerélmény hiánya negatív hozzáállást alakít ki a tanulással és a tanító nénivel szemben
- Az iskolai tanítás megtervezése során érvényesítse a fokozatosság elvét, és az óvodában jól működő differenciált nevelést, fejlesztést folytassa
- A gyermek megismerési vágyára építsenek, teremtsenek kedvet a tanuláshoz
- Tartsák szem előtt az élethosszig tartó tanulást, tegyék képessé a gyermeket, hogy felnőtt korára új készségek elsajátítására legyen képes
- Tegyenek a tanítónők látogatást az óvodában és a családoknál

Közös feladataink – Óvoda, iskola az átmenet megkönnyítésében

- Nevelési – oktatási folyamat során nagy figyelmet kell szentelni a képességfejlesztés feladatának
- Fokozott figyelemmel kell kezelni a kritikus képességeket, amely nélkülözhetetlen a gyermek számára a boldogulás és továbbtanulás szempontjából
- Egymásra épülő, egységes szakmai programot kell kialakítani a gyermek egészséges, harmonikus, folyamatos személyiségfejlődése érdekében
- A kompetencia alapú óvodai, iskolai nevelés kiváló lehetőség erre

15. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Gyermekvédelmi munkánk céljai:

- Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek óvodába. Fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés.
- Segítse az óvodába járó roma etnikumhoz tartozó gyermekek beilleszkedését, hogy minél nagyobb arányban tudják kezdeni az általános iskolát.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek önmagukhoz képest eljussanak a fejlődőképességük optimális fokához és időben megfelelő fejlesztő intézménybe kerüljenek.
- Legyen természetes gyermekeink és felnőtt dolgozók körében a „másság” elfogadása.
- Feltárjuk azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, ill. veszélyeztetik.

Feladata:

- A gyermekvédelmi munka fő feladata a prevenció, amely valamennyi óvónő feladatkörébe tartozik. A gyermekvédelmi munka összefogását a gyermekvédelmi megbízott látja el, időnkét pszichológus segítségét veszi igénybe.
- Kapcsolattartás a családsegítő szolgálattal, Nevelési Tanácsadóval, Szakértői Bizottsággal, civil szervezetekkel, alapítványokkal. Tevékenységekről a vezető óvónőt folyamatosan tájékoztatja, éves tervének megvalósulása alapján.
- A szülővel való közvetlen viszony kialakítására törekszünk, személyes törődéssel és fejlesztéssel igyekszünk a gyermek fejlődését segíteni.

16. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

16.1 Az óvoda kapcsolatai

Családokkal

- Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését.
- Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.
- Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Kapcsolattartás módjai az óvodában

Formális	informális
családlátogatás értekezletek	Napi beszélgetések Falitáblán közérdekű hírek A szülők, pedagógia és játék kultúrájának Fejlesztése – óvodapedagógusi példa
Nyílt napok	
Szülői szervezet	Esetmegbeszélő találkozások szakemberek bevonásával (pszichológus, orvos, gyógypedagógus, stb.)
Kérdőívek Közös ünneplések Munka délutánok Szabadidős programok	

Az együttműködés tartalmi formái

Kapcsolattartási lehetőség	cél	munkaforma
beiratkozás	- anamnézis felvétele - ismerkedés az óvodával	Egyéni beszélgetés
családlátogatás	- gyermek életkörülményeinek megismerése - óvoda programjával való ismerkedés	Játék a gyermekekkel Egyéni beszélgetés
óvodakezdés	- ismerkedés az óvodai élettel - minél fájdalom mentesebb elválás a szülőtől - szülő – gyermek kapcsolat megismerése - bizalom kiépítése az óvodai nevelés iránt	Közös játék, közös tevékenység szülővel, gyermekekkel

Szülői értekezlet	- óvoda életével kapcsolatos információk megbeszélése, közlése - jellemző problémára, kérdés megválaszolására szakember meghívása - egy-egy csoport életének, fejlődésének megbeszélése - egy probléma köré csoportosult szülők fóruma (esetleg szakember meghívásával)	Értekezlet Előadás Csoportos értekezlet
Szülői szervezet	- szülői feladatok koordinálása - szülői kezdeményezések megvalósítása - szülők érdekképviselete	Értekezlet, megbeszélés
Munkadélután	- húsvéti, karácsonyi, vásári készülődés - kellemes hangulatú beszélgetések kezdeményezések - szülők megismerése - udvari játékok karbantartása	Közös munkatevékenység, beszélgetés
Mikulásvárás	- az ünnep közös szervezésével, lebonyolításával óvoda-család kapcsolat mélyítése	Szervezés, közös ünneplés
Nyílt nap 1. Adventi közös készülődés	- óvoda-család kapcsolatának érzelmi síkra terelése - a közös készülődés elősegíti a karácsony eredendő mondanivalójának előtérbe kerülését - a csoportok adventi gyertyagyújtása, közelebb hozza a család ünnepét	- Munka-délelőtt, vagy munkadélután - Játékdélután - Közös éneklések, - Dramatizálások szülőkkel
Nyílt nap 2. Farsang	- vidám hangulatú együttléttel közösség formálása - hagyományápolásra nevelés	- Táncos mulatság, vidám vetélkedés
Nyílt nap 3. Alapítványi bál	- óvoda támogatási lehetőségének biztosítása - pozitív kötődés erősítése az óvoda iránt	- bálszervezés
Nyílt nap 4. Anyák napja	- meghitt közös együttlét - közös játékélmény - családi kapcsolatok mélyítése	- közös együttlét

<u>16.2. Közművelődési intézménnyel</u> (ÁMK-n belül)

Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolatra törekszünk.
<u>Formái:</u> Gyermekműsorok

Könyvtárlátogatások
Városi rendezvényeken való részvétel

16.3. Bölcsőde

Kapcsolattartás – folyamatos
Egyeztetések beiratkozáskor.
Látogatások: Bölcsődések – óvodába szülővel,
Óvónők bölcsödében látogatják a leendő óvodásokat

16.4. Fenntartóval

Kapcsolattartás – folyamatos, napi együttműködés.
A jelenlegi nehéz pénzügyi helyzet ellenére a képviselő – Testülettel együtt felvállalják intézményünk hatékony és eredményes működtetését.

Formái:
- kölcsönös tájékoztatás
- óvodavezető beszámolója
- szükség szerint részvétel a képviselő-testületi ill.
- Pénzügyi- oktatási bizottsági üléseken

16.5. Egészségügyi szervekkel

- védőnő, orvos, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat

Formái:
- alkalmanként esetmegbeszélések
- tájékoztató előadások szervezése szülőknek
- évente orvosi vizsgálat minden csoportban
- fog-prevenció

16.6. Szakmai szervezetekkel

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai képzéseket, programokat és érdeklődésünknek megfelelően részt veszünk azokon. Szakmai tevékenységünk fejlesztése, megújulása érdekében igénybe vesszük segítségüket.

- Bács-Kiskun Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szekértői és Rehabilitációs Bizottság
- KIK Kunszentmiklósi Tankerülete 030002 FKDMTKT Pedagógiai Szakszolgálata

16.7. Alapítvánnyal, egyesülettel

- Életfa Alapítvány
- Tass-Kertesi Óvodáért Egyesület
- Kunszentmiklósi Napsugárka Alapítvány

16.8. Intézményekkel az óvodába lépés előtt, alatt és után

- Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz

és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

17. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére, fejlettségi állapotmérések

Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá érik

- A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre
- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

A gyermekek fejlettségi állapotának nyomon követése, a megfigyelési tapasztalatok dokumentálása

- Az óvodai élet megszervezése.:Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.
- Az óvoda az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.
- Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét is – szükség szerint, de legalább félévenként – rögzíti. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.

18. Dokumentációs rendszerünk

Az óvoda intézményegység-vezető, éves pedagógia működési terve.
Felvételi, előjegyzési napló
Az óvodapedagógusok dokumentációja:

Felvételi – mulasztási napló
Csoportnapló tartalmazza:

- gyermekek neve, jele
- fiúk, lányok számának összesített adatai, korosztályonként, SNI gyermekek, bölcsődéből jött gyermekek számát
- nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét
- napirendet, a napirendszerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket
- heti rendet
- nevelési éven belüli időszakonkénti nevelési, szervezési feladatokat, tervezett programokat, az egészségfejlesztési feladatokat- fél évenként tervezzük, értékeljük.
- befogadási tervet
- kalendáriumot
- Tevékenységi tervet negyedévenként tervezzük, értékeljük.
- Hivatalos csoportlátogatásokat
- Feljegyzéseket a csoport életéről

A gyermekek fejlődésének dokumentumai.

„A gyermek, fejlődési mutatói,, - tartalmazza:

1. Kérdőív anamnézishez (1.sz. melléklet). Szülővel való beszélgetés során, interjúval vagy közös kitöltéssel valósul meg az óvodába lépés kezdetén.
2. Adatlap: (2. sz. melléklet) szülő által töltendő
3. „A gyermek, fejlődési mutatói" – évente legalább két alkalommal történő bejegyzés szülői tájékoztatás követ (3. sz. melléklet),
4. Egyéni differenciáló lap (4. sz. melléklet): fél évenként képességfajták és fejlesztési feladatok szerinti felosztásban – óvónő által töltendő, jelölése ☺ ☹
5. Minőségirányítási program, mérés – értékelés rendszere

19. Mellékletek

1. Kérdőív
2. Adatlap
3. A gyermek, fejlődési mutatói
4. Egyéni differenciáló lap
5. Minőségbiztosítási felmérőlap

1.sz. melléklet

Kedves Szülők!

Kérjük, az alábbi adatok kitöltésével segítsék nevelő munkánkat.
Az esetleges adatváltoztatásokat a nevelési évben kérjük, szíveskedjenek megtenni.
Fáradozásukat előre is köszönjük

Óvó nénik

ADATLAP

Gyermek neve: .....személyi száma: .....
Társadalombiztosítási azonosító jele:..... .....
Születési hely, idő: ....
Allergia:..... .....
Érzékenység: ....
Láz csillapítása: ....
Lakcím, telefon..... .....
Anyja leánykori neve: ....
Férjezett neve: ....
Foglalkozása..... .....
Munkahelye címe, telefon ....
Apja neve: ....
Foglalkozása:..... .....
Munkahelye címe, telefon:..... .....
Testvérek száma: ..... életkoruk.....nemük.....
Csalási helyzet: teljes, elvált: ....
Az anya a gyermek 1.-2.-3. évéig gyesen volt-e: ....
Lakás: kertes, emeleti, nagyszülőkkel közösen, albérleti..... .....

A csoport, működési feltételeinek javításához, az alábbiakkal járulok hozzá: *gépelés, fénymásolás, kézi-, gépi varrás; hímzés; babaruha, játék készítés; játéktevékenység bővítéséhez: maradék textília, függöny, fonal, gomb, papír, stb. adományozása; textilfestés; megunt könyvek, játékok átadása a csoportnak; magvak, palánták, virágok, facsemeték felajánlása, segítségnyújtás,* **a szülők báljának megszervezésében, lebonyolításában**, a csoport kísérése óvónői igény szerint; szüreti lehetőség a család kertjében: alma, dió, szőlő, kukorica; a csoport meghívása egy délelőttre; egyebek;..... .....

Amennyiben a gyermeket a szülőkön kívül más is(nagyobb testvér, nagyszülő, szomszéd, stb.) hazaviheti az óvodából, azt kérjük írásban leadni a csoport óvónőinek.

Dátum:.....

.....
Szülői aláírása

2.sz. melléklet

Időre vagy korábban született? .....

A szülés lefolyása: .....

Súlya: ..... Hossza: .....

Volt-e komplikáció: ....

Szopott-e: ..... Meddig: .....

Jó evő volt-e: .....

Jó alvó volt-e: .....

Sokat sírt vagy keveset: .....

Milyen betegségei voltak: .....

Volt-e magas láza: .....

Került-e kórházba: .....

Mivel: .....

Mennyi ideig: .....

Érte-e baleset, sérülés: .....

Mikor: .....

Mikor kezdett önállóan járni: .....

Mikor kezdett mondatokiban beszélni: .....

Jobbkezes vagy balkezes: .....

Ha balkezes, történt-e kísérlet az átállításra: .....

Fáradékony-e általában: .....

Mennyit alszik naponta: .....

Idegenkedik-e, fél-e valamitől: .....

.....

Van-e külön szobája, ágya: .....

Kivel alszik együtt: .....

Alvással kapcsolatos szokásai: .....

Mennyi időt tölt a szabadban: .....

Tévézéssel:……..

Játékkal:……..……

3.sz. melléklet

A GYERMEK FEJLŐDÉSI MUTATÓI

A gyermek neve: _____

A terület megnevezése	***Korcsoport***								***A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései***	***Kiemelkedő képességű***	***Fejlesztésre szorul***
	I. félév	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***			
Testi fejlettség, egészségi állapot											
testsúly	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg			
testmagasság	cm	cm	cm	cm	cm	cm	cm	cm			
sokat beteg											
keveset beteg											
Mozgásfejlődés											
nagymozgása összerendezett, harmonikus											
nagymozgása összerendezetlen											
végtagjai merevek, feszesek											
végtagjai lazák											
tempója gyors											

A terület megnevezése	***Korcsoport***								***A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései***	***Kiemelkedő képességű***	***Fejlesztésre szorul***
	I. félév	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***			
tempója átlagos											
tempója lassú											
finommozgása pontos, könnyed											
finommozgása görcsös											
kezesség: jobbkezes											
kezesség: balkezes											
kezesség: váltogatja											
mozgásos tevékenységekben fegyelmezett											
mozgásos tevékenységekben figyelmetlen											
mozgásos tevékenységekben szorongó											
mozgásos tevékenységekben felszabadult											
Érzelmi-szociális fejlődés											
kiegyensúlyozott											
nyugtalan											
nyílt											
zárkózott											

A terület megnevezése	*Korcsoport*								*A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései*	*Kiemelkedő képességű*	*Fejlesztésre szorul*
	I. félév	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*			
szeretetteljes											
indulatos											
felszabadult											
szorongó											
önmagát alulértékeli											
önmagát túlértékeli											
önértékelése reális											
kötelességtudó											
engedetlen											
kíváncsi, érdeklődő											
nem érdeklik az események											
kitartó											
hamar feladja											
alapos											
felületes											
szabálytartó											
nem képes elfogadni a szabályokat											
képes szabályokat alkotni											

A terület megnevezése	***Korcsoport***								***A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései***	***Kiemelkedő képességű***	***Fejlesztésre szorul***
	I. félév	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***			
kudarctűrő											
nem képes elviselni a kudarcot											
felnőttekkel nyílt, ragaszkodó											
nem kötődik a felnőttekhez											
kortársaival barátkozó, együttműködő											
kortársaival ellenséges, durva											
Értelmi fejlődés											
emlékezete rövid távú											
hosszú távú											
gondolkodása cselekvő-szemléletes											
gondolkodása szemléletes-képszerű											
az ok-okozati összefüggéseket felismeri											
figyelme spontán											
szándékos											
rövid távú											
tartós											
könnyen elterelhető											

A terület megnevezése	*Korcsoport*								*A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései*	*Kiemelkedő képességű*	*Fejlesztésre szorul*
	I. félév	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*			
ismeretei szerteágazóak, gazdagok											
ismeretei átlagosak											
ismeretei szegényesek											
feladattartása kialakult											
feladattartása segítségre, motivációra szorul											
nem képes összpontosítani a feladatra											
a feladatokat mindig teljesíti											
részben teljesíti											
nem képes teljesíteni											
közvetlen környezetében (pl. az óvodában) jól tájékozódik											
a tájékozódásban segítségre szorul											
tempója gyors											
átlagos											
lassú											
a feladatokat precízen elvégzi											
feladatvégzésben felületes											

A terület megnevezése	***Korcsoport***								***A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései***	***Kiemelkedő képességű***	***Fejlesztésre szorul***
	I. félév	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***			
hallása jó											
nem hall jól											
látása jó											
közel hajolva lát jól											
megfigyelése pontos											
felületes											
Verselés, mesélés											
a meséket szereti, szívesen végighallgatja											
nem szeret mesét hallgatni											
mesehallgatás közben hamar elfárad											
könnyedén dramatizál, élvezi a helyzetet											
szívesen vállal szerepet a dramatizálásban, de segítségre szorul a szövegtudás hiányossága miatt											
nem szívesen szerepel											
még a passzív szerepeket sem vállalja el											

A terület megnevezése	***Korcsoport***								***A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései***	***Kiemelkedő képességű***	***Fejlesztésre szorul***
	I. félév	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***			
a mondókákat gyorsan megtanulja											
néhány ismétlés szükséges az elsajátításhoz											
nehezen tanulja meg											
a verseket gyorsan megtanulja											
néhány ismétlés után elsajátítja											
nehezen tanulja meg											
Zenei képességek:											
hallása jó, tisztán énekel											
hallása fejlesztésre szorul											
ritmusérzéke megfelelő											
fejlesztésre szorul											
szívesen vesz részt a zenei tevékenységekben											
nem szívesen énekel, mondókázik											
szereti a gyermektáncot											
nem szívesen vesz részt benne											
Vizuális képességek:											
ismeri a rajzeszközöket											

A terület megnevezése	***Korcsoport***								***A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései***	***Kiemelkedő képességű***	***Fejlesztésre szorul***
	I. félév	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***			
szívesen használja a rajzeszközöket											
ritkán ül le rajzolni											
nem szeret rajzolni											
Az ábrázolás fejlődése:											
szándéktalan firkálás jellemzi											
szándékosan firkál											
lengővonalas firka											
körvonalfirka											
emberi alak jelenik meg rajzán											
emberalakja fejes-lábas figura											
emberalak ábrázolása gazdagodik											
emberalakját részletesen rajzolja											
megjelent a profilból ábrázolt emberképzet											
térábrázolása sorakoztató											
kevert nézőpontú											
a cselekmény kifejezése töredékes											
elbeszélő szalagkép											

A terület megnevezése	*Korcsoport*								*A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései*	*Kiemelkedő képességű*	*Fejlesztésre szorul*
	I. félév	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*			
folyamatos elbeszélő											
nem ismeri fel a színeket											
néhány színt képes felismerni, megnevezni											
jól ismeri a színeket											
a színárnyalatokat is képes megnevezni											
szívesen használja az ollót											
nem szívesen használja											
jól fogja az ollót											
nem jó az ollófogása											
vonal mentén pontosan nyír											
segíteni kell a nyírásban											
ügyesen használja a ragasztót											
segíteni kell a ragasztásban											
nem tud ragasztani											
szívesen fest											
nem szeret festeni											
szívesen gyurmázik											

A terület megnevezése	*Korcsoport*								*A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései*	*Kiemelkedő képességű*	*Fejlesztésre szorul*
	I. félév	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*			
nem szeret gyurmázni											
kevert technikákkal képes ábrázolni											
fantáziája szárnyal a vizuális tevékenységek közben											
fantáziája kötött, segíteni kell neki											
Általános tájékozottsága											
sorrendben megnevezi a napokat											
segítséggel nevezi meg a napokat											
nem képes a napok felsorolására											
képről felismeri és megnevezi a napszakokat											
segítséggel ismeri fel és nevezi meg a napszakokat											
nem ismeri a napszakokat											
gyűjtőfogalmakat ismer (pl. gyümölcs, zöldség, bútor…)											
gyűjtőfogalmakat segítséggel képes megnevezni											
nem ismeri a gyűjtőfogalmakat											
ellentétpárokat képes megnevezni											

A terület megnevezése	*Korcsoport*								*A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései*	*Kiemelkedő képességű*	*Fejlesztésre szorul*
	I. félév	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*			
segítséggel nevezi meg											
nem képes megnevezni											
tárgyak között képes hasonlóságokat felfedezni											
segítséggel fedezi fel a hasonlóságokat											
nem képes hasonlóságot megnevezni											
képes halmazokat alkotni megadott szempontok szerint											
segítséggel képes											
nem képes a halmazalkotásra											
mennyiségi relációkat képes megnevezni, felismerni											
segítséggel képes											
nem képes											
testsémája kialakult, testrészeit biztonsággal képes megnevezni											
segítségre szorul											
megnevezi a testrészek funkcióit											
számlálási készség:											

A terület megnevezése	*Korcsoport*								*A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései*	*Kiemelkedő képességű*	*Fejlesztésre szorul*
	I. félév	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*			
nem tud számlálni											
10-ig számlál											
20-ig számlál											
20-nál tovább számlál											
számolási feladatokban biztos, jól számol											
segítségre szorul											
számolási képességei gyengék											
meg tudja nevezni a tárgyak formáját											
segítségre szorul a megnevezésben											
megnevezi és helyesen alkalmazza a névutókat											
segítségre szorul											
A beszéd fejlődése											
minősége: kidolgozatlan											
egyszavas mondatok											
néhány szavas mondatok											
jól ragoz											

A terület megnevezése	***Korcsoport***								***A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései***	***Kiemelkedő képességű***	***Fejlesztésre szorul***
	I. félév	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***	***I. félév***	***II. félév***			
hibásan ragoz											
beszédhibás											
kidolgozott											
tisztán beszél											
szókincse: gazdag											
átlagos											
szegényes											
beszédében közlékeny, nyílt											
keveset beszél											
elektív mutizmus (átmeneti némaság) jellemzi											
beszédfegyelme kialakult											
nincs beszédfegyelme											
beszédének ritmusa gyors, hadaró											
egyenletes											
akadozó											
dadog											
A munka jellegű tevékenységekhez való viszonya											

A terület megnevezése	*Korcsoport*								*A fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus megjegyzései*	*Kiemelkedő képességű*	*Fejlesztésre szorul*
	I. félév	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*	*I. félév*	*II. félév*			
örömmel végez munkát											
nem szívesen végzi											
nem akar részt venni a munka jellegű tevékenységben											
munkavégzése pontos											
munkavégzése felületes											
munkavégzésben kitartó											
munkavégzésben hamar fárad, feladja											
önkiszolgálásban önálló											
segítségre szorul											

SZÜLŐI BESZÉLGETÉSEK

Korcsoport	Időpont	A beszélgetés témája	A szülő aláírása	A pedagógus aláírása

4.sz. melléklet

Időszak:	**Képességfajták**				**Fejlesztés feladatai**
Név	*Szociális*	*Testi*	*Értelmi*	*Anya-nyelvi*	